

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

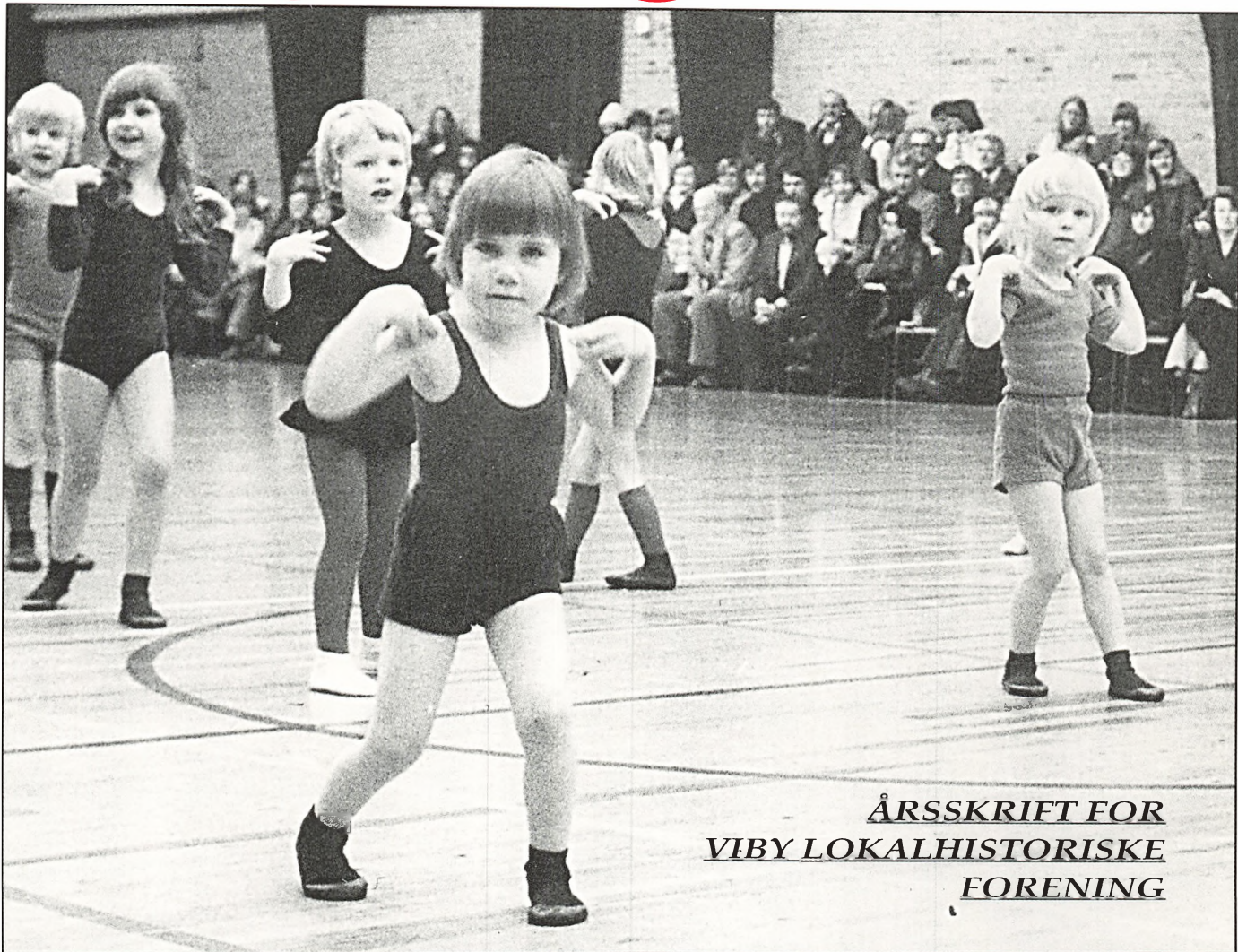
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Vibybogen 2004

ÅRSSKRIFT FOR
VIBY LOKALHISTORISKE
FORENING

Vibybogen 2004
udgivet af
Viby lokalhistoriske
Forening

Eget forlag, Viby J. 2004

Vibybogen 2004
årsskrift fra Viby lokalhistoriske Forening
15. årgang

Redaktion:
Tove Glud Rasmussen
Ole Linå Jørgensen
Harry Bjørnbak

Redaktionens adresse:
Viby Bibliotek, Skanderborgvej 170,
8260 Viby J.

Sats og layout:
HB Grafisk
Hasseltoften 62, 8361 Hasselager
Tlf. 86 28 13 21
Tryk: Kongsvang Bogtrykkeri

Oplag: 850

ISSN: 0905-801X

Løssalgspris: 60 kr.

Artiklerne kan frit kopieres med angivelse af kilde.

Fotos:
Hvor intet andet er angivet, er billederne i
privat eje.

Forside:
Vi kunne ikke stå for dette billede, som blev fundet
blandt andre billeder fra Viby under en nordjysk
oprydning. Vi ved ikke hvem personerne er, i hvil-
ken anledning billedet er taget eller hvornår. Deri-
mod formoder vi, at det er Viby hallen. Hvis nogen
af læserne kan hjælpe med oplysninger, vil Viby
lokalhistoriske Samling meget gerne have besked.

FORENINGER I VIBY er temaet for Vibybogen 2004. Det er kun et lille udpluk af foreningerne, som det har været muligt at få med i bogen. Dels skulle vi finde en kontakt til foreningerne, og dels skulle kontakten være indstillet på at skrive. Et år viste sig så heller ikke at være overvældende lang tid til et sådant projekt, så vi har valgt at genoptrykke et par korte artikler, som emnemæssigt hører til i denne årbog. På den måde får årbogen et omfang, som svarer til de senere år, og som vores bogtrykker vil være med til at kalde en bog.

Forfatterne har grebet sagen an på forskellig måde. De fleste har lavet selvstændige små fortællinger om deres erindringer i forbindelse med foreningerne, og det er der kommet nogle fine artikler ud af.

To af kommunens tre idrætsforeninger, Viby Idrætsforening og AGF, er kommet til orde i bogen, mens vi arbejder på en artikel om AIA på Åhavevej til en senere udgave. AIAs folk har i hvert fald en anden opfattelse af, hvordan det gik på Åhavevej, end de to skribenter i denne årbog giver udtryk for. Der er noget at se frem til. Beretningen om FPF er blevet til på en anden måde. Forfatterne har øjensynligt været samlet og genopfrisket gamle minder. Det har været morsomt, og det skinner klart igennem i artiklen. Dagligdagen i Viby Blandede Kor har bestemt heller ikke været kedelig set med de historiske briller.

Det vil føre for vidt at omtale alle artiklerne her; men disse få ord skulle gerne give læserne lyst til straks at fortsætte læsningen.

Fra foreningens side vil vi takke alle bidragsyderne for beredvilligt at have lavet indlæggene og leveret illustrationsmateriale.

God læselyst!

INDHOLDS- FORTEGNELSE:

<i>Jytte Christensen:</i> En folkedanserforenings start i Viby	7
<i>Erik Hall:</i> En afvigers erindringer	11
<i>Leif Willer Rasmussen:</i> Viby Idrætsforening	17
<i>Poul Grønning:</i> Viby Fritidsklub m.m.	25
<i>Hugo Madsen:</i> Viby blandede Kor	29
<i>Bent Keblowszki:</i> Byggeforeningen "Fremtiden"	34
<i>Eva Fisker Petersen:</i> Frivilligt Pige-Forbund	35
<i>Ejlif Salomonsen:</i> Viby Afholdsforening	41
<i>Gudrun Svane Østbye:</i> Min spejdertid	43
<i>Villy Andersen:</i> Socialdemokratisk Forening m.m.	49
<i>Henning Bøtke m.fl.:</i> FDF i Viby og dets orkester	53
Beretning fra Viby lokalhistoriske Samling	59
Beretning fra Viby lokalhistoriske Forening...	60
Indholdsfortegnelse over tidligere årsskrifter.	62

Jytte Kristensen

En folkedanserforenings start i Viby

I januar 1971 opstod hos en kreds af personer tanken om at oprette en folkedanserforening i Viby. Man vidste, at der for år tilbage - bl.a. under 2. verdenskrig - havde eksisteret en folkedanserforening ved navn "Trekannten" i Kongsvang, men der ikke også havde været en i Viby?

Vi satte en gammel Vibyborger, Emil Rasmussen, på opgaven, fordi han tit snakkede med "de gamle" på Viby Torv. Herigennem fik vi at vide, at der havde eksisteret en forening, "Viby og Omegns Folkedanserforening". Denne forening lukkede, som så mange andre i begyndelsen af 50'erne.

Den 7. september 1971 havde foreningen, som vi havde givet det gamle navn "Viby og Omegns Folkedanserforening" så sin første danseaften i en gymnastiksal på Rosenvangskolen. Det var en lille flok, der mødte op: En nyuddannet instruktør, Ejvind Kristensen (min mand), en lige så ny spillemand Niels Schmidt og 12 dansere.

Vi fik trods alt en hyggelig og munter aften ud af det, og næste tirsdag mødte alle op igen.

Foreningens første opslag. Der var intet telefonnummer på kontaktpersonerne; vi havde ikke telefon i 1971.

Det var en lille trofast skare, og flere sluttede sig til i løbet af vinteren. Den 25. september havde vi stiftende generalforsamling.

**ER DU MELLEML
14 OG 80 ?**

Mød op til : FOLKEDANS I VIBY !
Viby og omegns folkedanserforening starter undervisning i Rosenvangskolens gymnastiksal tirsdag d. 7-9-71 kl. 19⁴⁵ præcis. Kom og vær med fra starten !
(Maanedlig kontingent 10 kr.)

**P.S. Husk skiftesko. Yderligere oplysning : J. Kristensen Junovej 25.
H. West Rosenhøj 20 B.**

Efter at foreningen var startet, fik vi at vide, at der var en gammel fane hos en tidligere fiskemand på Monradsvej.

Min mand og jeg kørte op til ham, fortalte hvem vi var, og tænkt, han fandt fanen frem fra et skab og stokken hentede han i kælderen.

Dette var en meget stor oplevelse, og vi var meget glade for at få fanen overdraget. På denne fane stod navnet "De gamle Danses Venner" og datoen 25.-9.-1942.

Ved en senere generalforsamling vedtog man, af hensyn til inskriptionen på fanen, at forkortede foreningens navn til V. o. O.F. med undertitlen "De gamle Danses Venner".

Denne gamle fane tjente foreningen godt i 10 år. Den var ofte med ved stiftelsesfester og stævner forskellige steder i landet.

Ved foreningens 10 års fest blev der så indviet en ny fane, som et af foreningens medlemmer, Bente, havde broderet.

Foreningens første år var lidt af en "nomadetilværelse", idet danselokalerne skiftede fra den ene skole til den anden. - Endelig i 1974 fik foreningen fast tilholdssted på Viby Bibliotek, hvor den stadig har til huse.

Ifølge lokalavisen "Viby og Omegn" den 10. september 1975 var foreningen nu vokset fra 20 til 80 medlemmer.

I 1975 startede foreningen også et børnehold, som jeg havde fornøjelsen af at lede i de knapt fire år, det eksisterede.

I løbet af disse år blev der også syet folkedanserdragter. Medlemmerne samledes på syhold under kyndig vejledning af Signe

*"Dengamle By".
Festugen 1974.*

Lund fra Skanderborg Folkedanserforening. På dette tidspunkt havde foreningen mange rigtigt aktive dansere, som tog til liegstouw hver lørdag og deltog i stævner, opvisninger m.v., så der var rig lejlighed til at få luftet det fine tøj.

Signe Lund tog sig kærligt af det første syhold, og efterfølgende blev det et af foreningens egne medlemmer, Hilda Christensen, der tog sig af denne del af foreningsarbejdet.

Efter nogle år og med lidt efterlysning i Lokalavisen fik foreningen overdraget en gammel forhandlingsprotokol fra den "første" forening.

Det var spændende læsning, bl.a. kunne vi se, at folk for det meste ikke havde navne, men titler, såsom "posten", "fiskemanden", "mælkemanden" og "træskomanden".

Den 25. september 1976 fejrede foreningen sin 5 års stiftelsesfest. Det var noget af et arrangement med opvisninger af tilmeldte hold fire forskellige steder i Viby. Derefter procession til Viby Stadionhal, hvor der var spillemandskoncert, middag og liegstouw.

I disse år var der rigtig opsving inden for folkedansen. Der var flere nye foreninger, som opstod i begyndelsen af 1970'erne, og samtidig med, at "de gamle foreninger", der havde

*September 1976.
Nordmænd på
Viby Torv til
5-års fest.*

overlevet diverse kriser, stadig fik nye medlemmer, var det let at samle folk til sådanne arrangementer.

Foreningen fik også en norsk venskabsforening i Porsgrunn, som gav anledning til mange besøg både hos os og dem.

Vi fik nogle dejlige år med "vores hjertebarn" V.o.O.F. De gamle Danses Venner. Her lærte vi mange mennesker at kende og deltog i mange fester og andre arrangementer.

Nuvel, der gik mange timer med forberedelser, diverse forenings- og andet praktisk arbejde - men som det er så mange andre steder: Så længe det er sjovt, skal man blive ved - når først det bliver en byrde, er det tid at stoppe.

Ved sæsonafslutningen i 1984 sagde min mand jobbet op som instruktør, idet han nu mente, at der skulle nye kræfter til, og hermed sluttede vores epoke i V.o.O.F. "De gamle Danses Venner".

*6 nye dragter
i foreningen
september
1975.*

Erik Hall

En afvigers erindringer

Fra mit barndomshjem på Enghavevej er der med lidt god vilje og fantasiens kraft kun godt og vel et stenkast til AGF's baneanlæg, og det var helt bogstaveligt på grund af sten, at jeg holdt mit indtog på AGF, da foreningen i 1942 skiftede adresse fra Dalgas i Århus til Terp Skovvej i Viby.

Allerede i 1935 havde AGF med velvillig bistand fra Viby sogneråd og adskillige enkeltpersoner købt 10 tønder land i Fredensvang. Undervejs blev der solgt 3 fra til villagrunde, men de resterende 7 tønder land skulle klubben nu udnytte på bedst mulig måde.

Der blev bygget et nyt klubhus i mursten til erstatning for det gamle, der var en pavillion i træ helt tilbage fra landsudstillingen i Århus i 1909, og der blev anlagt fodboldbaner. Det sidste blev besværliggjort af en større mængde sten, som først måtte fjernes, inden planering og græssåning kunne foretages. Fodboldafdelingens børn og voksne blev udkommanderet til at samle sten; jeg var kun 4 - 5 år og slet ikke medlem endnu, men min far, som allerede på det tidspunkt havde en lang tilknytning til AGF bag sig, tog mig med over på det nye anlæg, så vi sammen kunne delta-ge i arbejdet til gavn for klubben.

Min oplevelse af AGF i stenalderen skulle

blive begyndelsen til et klubliv, der stadig lever i bedste velgående, men i min barndom ikke var helt problemfrit.

Drengefodbold i Viby

Vi spillede fodbold i al vores fritid. Jeg er født i 1936, og da der under krigen ikke blev foretaget rejser af nogen art i ferierne, havde vi rig lejlighed til at dyrke den ædle sport. Hjemme på Enghavevej eller en af sidevejene, Hørvej, Kløvervej og Bækvej, blev der lavet et par primitive mål af sten eller grene, og så gik det ellers løs sommeren igennem.

I 10-års alderen blev de af os, der havde en interesse i spillet, der gik lidt ud over kampene hjemme på vejen, organiseret som medlem af en klub, og hvad var mere naturligt end at melde sig ind i den lokale Viby Idrætsforening, i daglig tale kaldet VIF?

Tja, naturligt for hvem? Alle mine kammerater blev VIF'ere, og set i historiens spejl med barnets øjne burde jeg nok også have været det. Men det kunne der ikke blive tale om, ja, der blev rent faktisk slet ikke talt om det, for jeg blev ikke på noget tidspunkt bedt om at give min mening til kende, men blot meldt ind i AGF af min far og derefter forsynet med et par fodboldstøvler, blå bukser og hvid trøje, så

jeg nu var en af De Hvide fra Fredensvang, som Flemming "Bamse" Jørgensen, gl. elev på Vestergårdsskolen, mange år senere sang om og gjorde verdensberømte i Århus og omegn.

Et svært dilemma

Min far, August Hall, havde selv spillet fodbold i VIF som ganske ung, men han har sikkert haft en drøm om at udfolde sig på divisionsplan og følgelig meldt sig ind i AGF. Hans sportslige ambitioner blev vel knap indfriet, men han fik en fin karriere på lederplan og var i mange år en af fodboldafdelingens faste

støtter som holdleder og bestyrelsesmedlem.

Hvis han havde håbet på at se mig som divisions spiller, på udvalgt jysk hold eller landsholdet, så blev han slemt skuffet, for jeg havde ikke særlige evner for fodbold, men forblev hele min barndom og ungdom den ægte amatør, der føler glæde ved bare at være med i spillet.

Det var jeg så foreløbig i AGF, mens mine kammerater trænede og spillede på Viby Stadion, der dengang befandt sig, hvor nu den nyeste del af kirkegården ligger. Der var hovedindgang fra Grundtvigsvej, men det var også muligt at komme ind på anlægget fra Bjørnbaksvej. Herfra var der adgang til banerne ad en stejl bakke til højre for VIBYHUS, som blev flittigt brugt til kælkebane om vinteren. Bakken er der endnu og fører ned til en spejderhytte.

Opvisningsbanen, der var omkranset af en løbebane til atletik, måtte vi afgjort ikke betrede i utide, og jeg kan ikke erindre, at vi nogensinde har gjort det. Men et par meget slidte træningsbaner til både fodbold og håndbold, der lå over mod præstegården, var der nærmest offentlig adgang til, og vi brugte dem flittigt til fodbold om søndagen eller i ferierne som et godt supplement til den officielle klubtræning.

Måske var det her, det i virkeligheden var mest sjovt at spille i fællesskabets magi, tabt for tiden og verden. Uden indblanding af voksne, på tværs af aldersgrænserne og uden at gå ret meget op i, om vi spillede i forsvaret

*Forfatteren i haven på Enghavevej 18, sandsynligvis i 1941.
Efter ansigtsudtrykket at dømme er kampen blevet vundet.*

eller i angrebet, dribblede, headedede og skød vi os igennem time efter time og var kun bundet af de normerede familiære spisetider, der naturligvis skulle overholdes.

VIF og AGF var vel ikke egentlige konkurrenter, men datidens klubfølelse var overordentlig stor.

Man skiftede ikke klub, hvis der ikke var tungtvejende grunde til det, og man mængede sig ikke sådan uden videre med nogen fra en anden klub. - Nå ja, hvis man var mig, så gjorde man det altså alligevel.

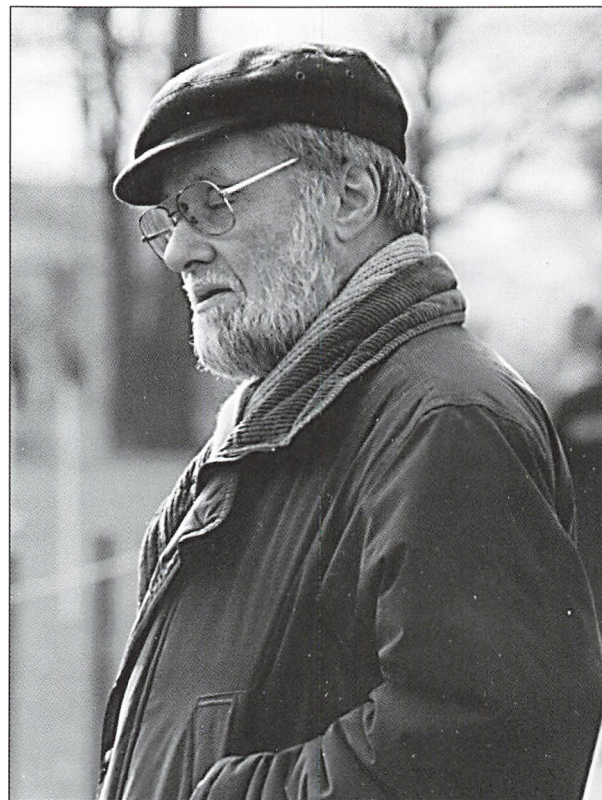
På den ene langside af opvisningsbanen lå VIF's klubhus, en lav bygning i træ, og enkelte gange søgte vi ly her på grund af en voldsom regnbyge. Det kunne også hænde, at jeg en aften sneg mig med ind for at få en sodavand og et slag bordtennis med de andre drenge. Men det skulle jeg ikke have gjort, for straks var der en af de voksne, som venligt, men bestemt anmodede mig om at finde tilbage til min egen klub, for her i VIF's klubhus skulle man altså være medlem for at opholde sig. I sådanne - det må dog indrømmes - forholdsvis sjældne tilfælde fik jeg for alvor at mærke, at jeg var en afviger med underlige tilbøjeligheder, der gik i retning af Terp Skovvej og de sære mennesker i Århus Gymnastikforening af 1880, som allerede dengang havde ord for at føle sig lidt mere end andre.

VIF vs AGF

På mange måder har mit drengeliv i sportens verden været en besynderlig dobbelttilværel-

se, en idrætslig knude, der ikke fandtes nogen løsning på. Jeg spillede fodbold næsten dagligt i min fritid med kammeraterne fra VIF, og efterhånden blev der da også skabt et neutralt, sportsligt træfpunkt, nemlig Viby Skole, hvor den unge lærer Kaj Pedersen med stor dygtighed efterhånden fik sat gymnastikundervisningen i system, så den omfattede andet en armbøjninger og fjederhop på stedet.

Det lykkedes mig at komme på skoleholdet i fodbold - det var ikke nogen større bedrift, men alligevel en opmuntring - og vi deltog i den spændende sommerturnering med skoler-

*Erik Hall en lørdag eftermiddag på AGF.
Efter ansigtsudtrykket at dømme, er kampen blevet tabt.*

ne fra de andre omegnskommuner i Århus. Som et højdepunkt må nævnes den årlige dyst med naboerne fra Rosenvangskolen, hvor de fleste af drengene var medlem af AGF.

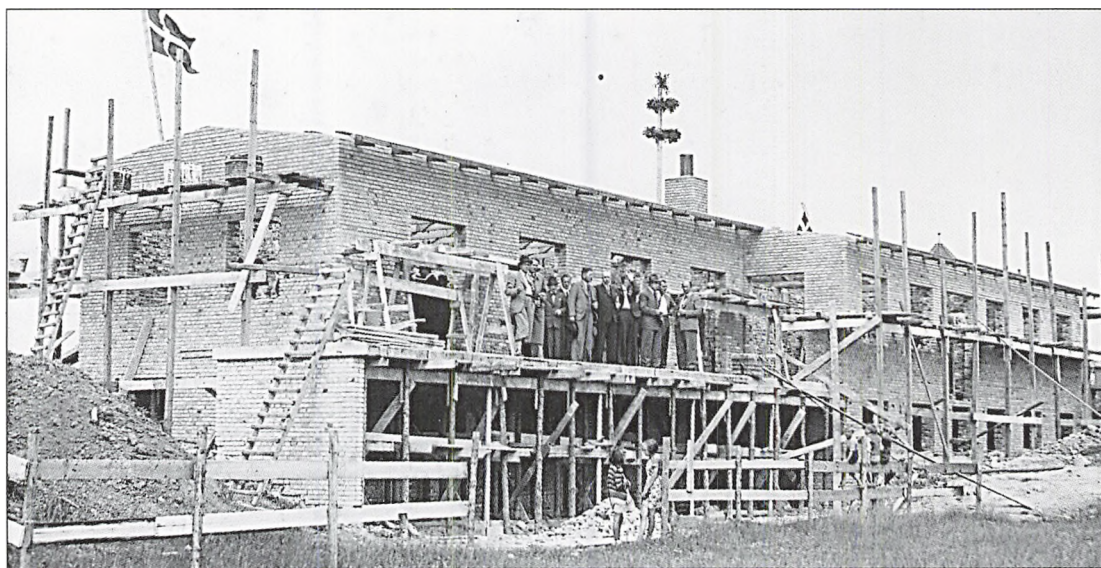
Fodbolden blev fortsat dyrket hjemme på vejen, i skolen spillede vi i alle gymnastiktimerne sommeren igennem, og jeg snyltede stadig ikke så lidt på Viby Stadion. Men det mærkelige var, at jeg trods et massivt pres fra omgivelserne - i virkeligheden eksisterede det nok mest i min fantasi - overhovedet ikke interesserede mig for VIF, og jeg overværede meget sjældent deres kampe i Mesterrækken, som svarer til det, der i dag hedder Danmarks-serien.

Selv om mine fodboldmæssige færdigheder ikke kunne få nogen som helst i Viby og tilstødende sogne til at spærre øjnene op, var jeg alligevel uden at tænke over det blevet ægte AGF'er. Jeg trænede to gange om ugen under

ledelse af den i AGF-sammenhæng legendariske ungdomstræner Johannes Bodilsen, der boede på Borgvold og således også var Vibyborger. Om lørdagen spillede jeg kamp, søndag formiddag skulle jeg som regel et smut over på AGF's baneanlæg for at se et par andre kampe, og jeg var fast tilskuer på Århus Stadion søndag eftermiddag, når AGF's divisionshold spillede.

Der var sandelig også noget at komme efter på Århus Stadion. Det var indledningen til de gyldne år i 1950'erne, da AGF begyndte en sejrsrække med danske mesterskaber og pokalsejre på stribe. Mine idoler hed Jørgen Olesen, Henry From og Aage Rou Jensen. Den eneste VIF-spiller, jeg kendte, var målmanden Stanley Andersen, og det var mest, fordi han var gift med min kusine.

Et par gange indtraf en begivenhed, som jeg altid frygtede. Det skete, når jeg med mit AGF-

*Rejsegilde på
AGF's klubhus
i Fredensvang
i 1941.*

hold skulle spille i Viby. Natten inden kampen drømte jeg, at mine Viby-kammerater i samlet flok ville moppe mig og råbe hånlige efter mig for at få mig til at begå en afgørende fejl, der førte til, at modstanderne scorede. Det skete selvfølgelig aldrig, for så betydningsfuld var jeg ikke, men frygten lurede altid i mig, og jeg var glad, når kampen var forbi.

Jeg forsøgte mig også i håndbold, og her var mønstret nøjagtig det samme. Træning og kampe i AGF, lidt tilfældigt spil i fritiden med drengene fra VIF og skolekampe, der kulminerede med turneringen hvert år fastelavnsmandag i den gamle Århus Stadionhal.

Af uransagelige grunde kom jeg heller aldrig til at interessere mig for VIF-håndbold, som ellers var på hastig fremmarch og endte med at rykke helt op i 1. div., hvor mine jævnaldrende skolekammerater fra Viby Skole og Vestergårdsskolen satte deres præg på spillet.

Årene derefter

Mens jeg gik på Århus Seminarium i årene 1956-59, havde jeg ikke nogen direkte tilknytning til sporten.

Jeg var fortsat medlem af AGF og gik på stadion om søndagen, men jeg havde nok mest interesse i jazzmusik, bajersk øl og muligheden for eventuelle pardannelser.

Hvad det sportslige angik, var jeg gået over i de passives rækker; jeg kom dog regelmæssigt på Viby Stadion, der nu var flyttet til den nuværende adresse på Skanderborgvej, men det skyldtes, at min ven Mogens holdt meget af at se pigerne træne i håndbold, og jeg fandt det uforsvarligt at lade ham være alene blandt de mange fristelser.

Senere blev jeg skolelærer og fik ansættelse ved Århus kommune, og kort tid efter blev jeg opfordret til at træne nogle fodbold drenge i AGF. Det gav stødet til et langt træner- og lederforløb i min gamle klub, som altid havde været og fortsat var den eneste klub for mig.

Efter nogle år som ungdomstræner blev jeg medlem af AGF's hovedbestyrelse, leder af informationsudvalget og redaktør for det ny-startede medlemsblad, AGF-Bladet. Som klubskribent kom jeg på min rette AGF-hylde, og det har jeg næsten uden afbrydelse været i 35 år. I skrivende stund strækker mit medlemskab af AGF sig over 58 år, og jeg fortsætter med glæde med at betale kontingent resten af mine dage.

Jeg har været pensionist i nogle år, men har alligevel bevaret tilknytningen til Viby og til AGF, selv om jeg har boet i Brabrand i over 40 år.

I fodboldsæsonen skal jeg helst en tur til Fredensvang hver lørdag for at se drengene spille, og jeg er stadig fast gæst på Århus Stadion, når de professionelle udfolder sig, selv om udskiftningen på holdet fra gang til gang er så stor, at det kan være svært at kende spillerne, der repræsenterer 5-6 nationaliteter.

Der er sket store forandringer i AGF gennem de mange år, jeg har været medlem, men det har ikke ændret mit forhold til klubben. Jeg er garanteret det, man kalder Beton-AGF'er; en væsentlig bestanddel af mit forhold til AGF er en savlende nostalgi, som jeg end ikke forsøger at skjule, og jeg er lige ved at tage fan-kasketten af i sentimental ærbødighed, hver gang jeg træder ind i klubhuset og får øje på foreningens motto, der rækker langt ud over

det sportslige: *Ingen må søge sit eget - spredte skal vi styrte - men samlede skal vi stige.*

En idrætskommune af format

AGF blev vist aldrig opfattet som en Viby-klub - og slet ikke af de gamle vibyensere - men som en forening i Århus, hvad navnet da også viser, at den har været siden 1880. Alligevel har AGF haft adresse i Viby siden indvielsen den 14. juni 1942 og altså været en del af Viby kommune indtil 1970, da kommunesammenlægningen fandt sted.

I 1950'erne fik en anden stor, traditionsrig forening adresse i Viby, da AIA flyttede fra Dalgas til baneanlægget på Åhavevej. Det

skulle vise sig at være en dårlig idé - det var lidt for langt væk fra alting - og bevirkede, at klubben senere vandrede sydpå og blev fusioneret med Tranbjerg.

Alligevel må man konstatere, at Viby kommune trods sin beskedne størrelse på et tidspunkt var hjemsted for tre betydningsfulde idrætsklubber, VIF, AIA og AGF, der tilsammen gav unge og gamle af begge køn alle de muligheder for at dyrke sport, som hjertet og legemet kunne begære.

Jeg nærer ingen betænkelighed ved at give Viby følgende hæderstitel:

En idrætskommune af format.

- og klubhuset
fotograferet
september
2004.

Leif Willer Rasmussen

Viby Idrætsforening

Viby Idrætsforening er officielt stiftet i 1918, med Fri Idræt (atletik) og Gymnastik på programmet. Omtrent samtidigt stiftedes en anden forening, Viby Gymnastikforening.

I 1921 besluttede man at sammenlægge de to foreninger under navnet Viby Idrætsforening. Lærer Regnar Pedersen, der senere i mange år var skoleinspektør på Rosenvangskolen, blev formand for den "nye" forening, og han blev nok den person, der bidrog mest til udviklingen af den, med tiden, vidtfavnende forening.

Helt naturligt var det skolefolk, der i flere sammenhænge prægede udviklingen, dels fordi Viby Skole jo havde en idrætsplads, og lærere har jo uddannelse til f.eks. at lede gymnastik. Gymnastikken blev af mange betragtet som det naturlige grundlag for al idræt, således at forstå, at *man deltog i gymnastik, og kunne så derudover dyrke anden idræt*, men gymnastikken var grundlaget. Fodbold blev tidligt den idrætsgren, der fik den store tilslutning, og tidligt deltog man i turneringer.

I begyndelsen af 30'erne blev der under hovedforeningen nedsat særlige udvalg for netop fodbold og gymnastik. Disse udvalg blev hurtigt til to økonomisk selvstændige afdelinger, der selv skulle styre udviklingen indenfor deres område.

Gymnastikafdelinger har som oftest naturlige muligheder på byens skole, medens det for fodboldafdelingen i mange år var et problem af skaffe sig både en ordentlig bane, og et sted til omklædning. Banen har haft adskillige beliggenheder igennem de første 25 år. Banen ved den nuværende Grundtvigsvej var hjemsted i mange år - det var også her, at foreningens klubhus på mystisk vis brændte i 1943, uden at årsagen nogensinde er kommet for dagens lys.

Gymnastikafdelingen

har været tilstede i Viby igennem alle årene. Allerede i 1922 afholdt man opvisning i Forsamlingshuset, det senere Hotel Viby.

Disse gymnastikopvisninger er fortsat op igennem årene, afholdt på Viby skole, Vestergårdsskolen, Århus Stadion (der var ikke plads nok andre steder), og siden Vibyhallen stod klar i 1962, har de været afviklet der.

Gymnastikafdelingen har haft bred tilslutning fra alle dele af Viby, selv om der har været lidt konkurrence i den østlige del, fra Rosenvang Gymnastikforening, der dog kun gav sig af med hold for motionsdamer.

Atletikafdelingen

Atletikkens øvelser har været dyrket i Viby Idrætsforening siden engang i 30'erne, i be-

gyndelsen i forbindelse med idrætsmærkearbejdet. Man forsøgte med en selvstændig afdeling i 1945, det holdt i nogle år, hvorefter forsøget blev gjort igen i 1952 på det nye stadion, men det var nok først fra 1970, at atletikken kom i helt faste rammer. Antalsmæssigt har det aldrig været den helt store afdeling, men der har igennem årene været arbejdet meget fint med de unge, og der er skabt ret mange gode individuelle resultater.

Den lille afdeling har haft danske mestre, der dog ofte på grund af banernes tilstand i Viby måtte træne på Århus Stadion. Erik Barslev, nu træner for Danmarks Atletikforbund og leder/træner i Århus 1900, var i flere år primus motor i afdelingen. Afdelingen lukkede på beskæmmende vis i firserne (se afsnittet om halbyggeri).

Andre idrætsgrene - andre afdelinger

Lederne i Idrætsforeningen har altid været åbne for nye initiativer, hvilket klart fremgår af rækken af idrætsinteresserede, der har været med i foreningen i kortere eller længere tid. I 1967 stiftedes en afdeling for *Volleyball*. Den levede i nogle år, forsøgte som selvstændig, men lukkede snart helt. *Bordtennis* var på programmet i en årrække, indtil bordtennisfolkene brød ud, for at blive til den stadig aktive Viby Bordtennisklub. I 1934 dannedes *Viby Old-Boys Club*, der dog straks gik ind som afdeling af Idrætsforeningen. Det varede seks- syv år, inden man igen forlod Viby Idrætsforening. Derefter oprettede Idrætsforeningen selv en Old-Boys afdeling. Straks, da der blev etableret tennisbaner på Viby Stadion, oprettedes *Tennisafdelingen* i Idrætsforeningen. Denne

Gymnastikhold fra 1935. Gymnasternes navne kendes ikke.

FOTO: VIBY LOKALHISTORISKE SAMLING.

afdeling har dog levet en isoleret tilværelse uden den store sammenhæng med de øvrige afdelinger.

I forbindelse med byggeriet af hallen oppe ved parkeringspladsen, et byggeri, der bl.a. rummede squashbaner, fik Idrætsforeningen en *Squashafdeling*. Klubben og byggeriet var en underlig blanding af en traditionel forening, et "pay and play" foretagende og en privat kommerciel sag, så der blev aldrig noget, der blot lignede normale foreningsrelationer mellem denne idrætsgren og de øvrige afdelinger.

En gang er det dog blevet til et *NEJ*, nemlig, da der var tilløb til en sammenlægning med *fodboldklubben AIA*, der på det tidspunkt var placeret på Åhavevej, hvor det var umuligt at drive en ungdomsafdeling. *AIA* flyttede senere sydpå, og blev til *AIA-Tranbjerg*.

Eliteidræt i Viby Idrætsforening

Håndbold

blev der spillet i Viby, både før og under 2. verdenskrig, men det var først, da der i 1945 blev etableret en selvstændig afdeling, at der kom rigtig gang i den idrætsgren. Allerede året efter, i 1946, vandt Viby's damer jysk mesterskab.

Det var dog herrerne, der fik de store overskrifter frem i pressen, da man i 1960 rykkede op i håndboldens 1. division trods den kendsgerning, at der kun trænede i Århus Stadionhal to gange om ugen fra kl. 22-23. Her skal blot nævnes, at træneren var Gunnar Black-Petersen, og at den første af efterhånden mange landsholdsspillere fra Viby hed Egon Jensen.

Viby Idrætsforenings nye klubhus på Viby Stadion, da det var helt nyt i 1954. I forgrunden den amfiteatraliske opbygning omkring opvisningsbanen.

FOTO: VIBY LOKALHISTORISKE SAMLING.

Viby-Helsingør 1960. Karsten Frederiksen skyder uden om Bent Mortensen i Helsingørs mål.

Præstationen satte gang i planerne om en hal i Viby, og allerede i 1962 blev hallen indviet. Bygningen af hallen blev signalet til en kolossal hurtig udvikling for håndboldspillet i området. Håndboldafdelingen voksede sig stor og stærk på ganske få år. Stribevis af ungdomsmesterskaber, såvel jyske som danske, blev vundet. Der blev ikke udtaget et udvalgt hold, hverken under Jysk Håndboldforbund eller Dansk Håndboldforbund uden at Viby-spillerne var fyldigt repræsenteret.

I slutningen af 1960'erne rykkede herreholdet ned i 2. Division, og selv om dameholdet senere var i 1. division i en del år, ser det ud, som om den store succes med deltagelse i eliterækkeme tager noget af. Håndboldafdelingen har imidlertid igennem sin 60 årige levetid til enhver tid været stor og bred, og har engageret en stor del af områdets børn, ungdom og deres forældre. Man kan i sandhed sige, at etableringen af først Viby Stadion med nyt klubhus, og senere byggeriet af Vibyhallen var en virkelig perspektivrig investering.

Fodboldafdelingen

Fodbold har der været spillet i hele foreningens levetid, og fra først i 30'erne i selvstændig afdeling. Fodboldafdelingen har igennem årene været en stor og bred afdeling med masser af hold i alle rækker. Der har med jævne mellemrum været meget dygtige hold, der ikke blot har været i toppen i Århusområdet, men også i Jysk Boldspil Unions område. Ikke mange turneringsår er spillet til ende, uden at

Viby har haft kredsvindere og finalister om jyske mesterskaber. Det er klart, at ligesom bygningen af Vibyhallen var en saltvandsindsprøjtning for håndboldspillet, så var etableringen af det Viby Stadion, vi stadig kender, en meget kærkommen hjælp til den videre udvikling, for især fodboldspillet.

Stadion var klar til brug i 1952, og klubhuset et par år senere. Der var virkelig gode forhold i Viby - dengang - i dag ser tingene meget anderledes ud - ja, banerne er der endnu, og

huset er der ligeledes, men vedligeholdelse og fornyelse lader meget tilbage at ønske.

Men dengang, da Stadioninspektør Albert Lassen *havde magt og ikke mindst midler* til at vedligeholde banerne og hele det øvrige anlæg, da var det måske det bedste sted at få lov at spille en fodboldkamp i hele Storårhus. Jeg kender i hvert fald nogle gamle fodboldspillere, der som drenge i en mindre klub var lykkelige, hvis det lykkedes at arrangere en træningskamp mod Viby, vel at mærke helst på en af Vibys dejlige græsbaner.

Fodbold i Viby har som nævnt haft den brede befolknings deltagelse, ja, i 70'erne var der endda i en årrække gang i pigefodbold, der på det tidspunkt ikke var særligt udbredt.

I *Landspokalturneringen 1954-1955* var Viby's daværende jyllandsseriehold helt fremme. På Viby Stadion mødte man i nov. måned 1. *divisionsholdet fra KB*. Københavns Boldklub er senere blevet delt i en amatørklub og en eliteafdeling, der er en del af det nuværende FCK.

Dengang var *KB en stormagt* i dansk fodbold. *Viby vandt kampen 2-1*. Blot navne som Stanley Andersen, Ernst Holm og A. P. Jensen skal nævnes her.

Da turneringen fortsatte om foråret i marts blev resultatet igen 2-1 på Viby Stadion, men denne gang vandt *udeholdet OB*, - Odense Boldklub - der som KB var i landets bedste fodboldrække, *på et mål i slutfasen*. De kampe kunne samle tilskuere.

De gule boligblokke på den anden side af Kongevejen, overfor opvisningsbanen, var ikke bygget, men der var gravet ud til byggeriet, og de kæmpestore jordbunker gav en god udsigt for gratister, som også dengang fandtes.

Basketballafdelingen

er stiftet i det år, hvor Viby Idrætsforening havde 50-års jubilæum. Allerede fra afdelingens start stod det klart, at der udover en kolossal bredde ville blive tale om deltagelse i eliten. Fundamentet var skabt på skolerne igennem et fint samarbejde med, og mellem, idrætslærerne fra de dengang fire Viby-skoler.

Rosenvangskolen og Viby Ungdomsskole var tidligt langt fremme med dygtige spillere og hold, illustreret ved, at Rosenvangskolen vandt den første landsomfattende skoleturnering, og deltog i Europamesterskaberne for skolehold i Athen i 1972.

Så tidligt som i 1968 blev Viby Ungdomsskole jysk mester i Ynglingerækken, så da Viby Idrætsforening åbnede for den nye idrætsgren, var der allerede skabt et sikkert fundament for succes. Kommuneingeniør Harry Arnum og daværende hovedformand Ejlf Salomonsen var stærkt medvirkende til en god start. Basketstativerne blev hængt op i hallens loft, og selvom de skulle hejses op og ned med håndkraft, så var det i 1968 det mest moderne anlæg i landet. I de første år var det mest på herresiden, at man gjorde sig gældende, men i løbet af et par år kom pigerne også med.

Igennem en tyve års periode ca. 1970-1990, var Viby på ungdomssiden den altdominerede klub, ikke blot i Jylland, men de fleste år i Danmark. Overlegenheden var tydeligst på drengesiden, men flere pigehold blev dog danske ungdomsmestre - det at blive jysk mester var ofte en selvfølge. På drengesiden vandt klubben hvert år et eller flere ungdomsmesterskaber, et år blev de tre mesterskaber, der blev afviklet, nemlig drenge, junior

og ynglinge alle vundet af Viby-hold. En anden illustration kan være, at til en ynglinge-landskamp i Polen var 6 af de 12 udtagne spillere fra Viby, dertil kom, at den assisterende coach var træner og leder i Viby Idrætsforenings Basketballafdeling.

En stærk elite kræver en god basis, og den var bl.a til stede på skolerne, der hver især havde en klub med hold i minibasket. Plads til træning var naturligvis et stort problem. Timerne i hallen var få, selvom f.eks ynglinge-herrer trænede fredag 21-23. Der trænede på skolerne, sågar måtte de bedste herrer træne på Langkjær Gymnasium i Tilst for at skaffe plads til andre i Vibyhallen.

Seniorerne rykkede op i landets bedste række allerede i 1972, og blev der i mere end 20 år. De største resultater var deltagelse i et par

pokalfinaler, og tre år i træk i firserne at vinde sølvmedaljer. Mange erindrer nok stadig den lille amerikaner, Mark Wesscott, der var med i en årrække i firserne. Mark deltog i øvrigt i turneringen i anledning af Basketafdelingens 25-års jubilæum i 1993.

Dameseniorene spillede ligeledes i en årrække i 1. division, med bedste resultat som taber af en pokalfinale. Dansk mesterskab, eller sejr i pokalfinalen blev det aldrig til for seniorerne.

På Ynglingelandsholdene vrimlede det med Viby-spillere, blandt seniorerne blev det til en håndfuld igennem årene. Flemming Absalonsen spillede, trods "kun" 194 cm høj, et utal af landskampe som centerspiller. Morsomt, at det er hans far, arkitekt Jørgen Absalonsen, der har tegnet Vibyhallen.

Basketball-afdelingens herrer ved oprykningen til 1. division.

Efter jubilæet i 1993 gik det langsomt tilbage, både på ungdomssiden og blandt de voksne. I de senere år har afdelingen befundet sig blandt de næstbedste på de fleste områder.

Halbyggeri

Med to store og brede afdelinger, basket og håndbold, hvortil kom en gymnastikafdeling, der gerne ville i hallen med deres *Grand Prix* hold, og en fodboldafdeling, der brændte efter som andre klubber at kunne spille "indendørs", er det soleklart, at der savnedes kapacitet.

Vibyområdet var klart det område i Århus, hvor presset på haltid var størst. Daværende hovedformand Erik Krabbe brændte for at løse opgaven, han var initiativrig, havde gåpåmod, og var ikke bange for at sætte ting i gang, selvom der ved igangsættelsen stadig var ubesvarede spørgsmål.

"Politisk" var situationen den, at FU bestod af tre mand fra hans eget ståsted, håndboldafdelingen, hvortil kom et medlem fra atletik. Den mere jordnære side i hovedbestyrelsen var ikke repræsenteret i FU, men sikkert var det, at basket og fodbold først ville være med, når der forelå sikre beregninger for en fornuftig økonomi.

Der blev imidlertid engageret både arkitekt og ingeniør, der udarbejdede flere projekter. Det store projekt inkluderede en kælder med 12 bowlingbaner, og ovenpå en opvisningshal med omklædningsfaciliteter og hvad dertil hører. Dertil kom en plan om en løbebane i

den ene side af bygningen, hvilken skulle gøre det attraktivt for atletik at være med.

Der var "ingen smalle steder", man bandt sig for mange udgifter i projekteringsfasen, armbevægelserne var store, ja, der blev sågar optaget lån, som den samlede hovedbestyrelse først blev bekendt med under den senere sanering efter kollapset. Det hele kollapsede nemlig, vi fik ingen hal, men stod tilbage med udgifter i millionklassen.

Stødet, der fik korthuset til at vælte, tror jeg

Fra indmarchen på det gamle olympiske stadion i Athen ved skole EM i 1972.

var, da bowlingklubberne sprang fra, fordi de efterhånden følte, at de skulle agere "malkeko" for Viby Idrætsforening.

FU blev tvunget til at gå af, bankmanden Mogens Løntoft blev hentet ind som hovedformand, advokaten Steen F. Andersen gik med i hovedbestyrelsen, og saneringen kunne begynde.

Foreningen kunne naturligvis ikke smyge alle disse udgifter af sig, men der blev indgået nogle akkorder, kommunen lånte os 250.000 kr. rentefrit, og resten af udgifterne skulle så deles mellem de eksisterende afdelinger.

Det var her, at *atletikfolkene*, der hele vejen havde været "for" alle udgifterne, snørede os andre. *Enkeltvis meldte de sig ud*, og enkeltvis meldte de sig ind i atletikafdelingen i Århus 1900, inklusive Erik Barslev. *De betalte "ikke en krone"*. Hvad var så mere naturligt end at sælge de nu overflødige atletikredskaber for at dække lidt af underskuddet? Og de blev netop solgt til Århus 1900.

Øvrige aktiviteter

Arbejdet i afdelingerne er delvist beskrevet i det foranstående, men det er jo slet ikke et fuldstændigt billede af, hvad der er foregået gennem årene. Der har været utallige arrangementer, som har haft appel, ikke kun til de, der var interesserede i en idrætsgren eller en speciel disciplin, men til det vi vel må kalde den brede befolkning. Der er afviklet revyer, spillet dilletant, ja, ringridning og sækkevæddeløb har blandt meget andet samlet interesse og tilskuere.

Mange afdelinger har haft venskabsklubber i ind- og udland, og man har selv holdt stæv-

ner for indbudte. Utallige sportsuger har fundet sted med et meget broget indhold, hvor slet ikke alt havde relevans til traditionel idræt. Lotterispil, masser af fester, dels på hotellet og senere i hallen, juletræsfester, fastelavnsarrangementer, Sct.Hans fester og baller. Det hele igangsat, måske for at skabe kapital, men i hvert fald for at more og begejstre. Bamses Venner har f.eks. mange gange i nyere tid været trækplaster for en fest i Vibyhallen.

Viby Idrætsforening

er en størrelse, det kan være svært at få helt hold på. Rent idrætsligt har flere afdelinger for alvor blandet sig med eliten i Dansk Idræt. Foreningens største betydning, tror jeg dog, ligger et andet sted: *Den har haft en uvurderlig betydning for det folkelige og sociale liv i den del af Århus, der hørte til den gamle Viby kommune.*

KILDER:

Viby Idrætsforenings Jubilæumsskrifter
1918-1968 og 1918-1978.

Poul Grønning

Viby Fritidsklub m.m.

Det må have været ved afslutningen af krigen, ca. 1945, at Viby Fritidsklub blev startet. Blandt initiativtagerne var lærer ved Viby Skole, Richardt Rasmussen, ofte af børnene kaldet "Sømanden", og klubben fik naturligvis til huse på skolen.

Det lå Richardt Rasmussen meget på sinde, at aftenerne skulle være hyggelige og morsomme og skabe godt kammeratskab på tværs af klasser og skoler, men det var også vigtigt for ham og de øvrige lærere, som han fik engageret i opgaven, at vi lærte noget - også uden for skoletiden.

Alle ledere og medvirkende var så vidt vides ulønnede, hvad vi vist slet ikke skønnede på.

Hver fredag fra kl. 19.00 til 20.30 var vi samlede i Viby Skole, hvor vi var delt op i grupper efter eget ønske.

Lærer Carlsen, som vi kaldte ham, var også med, og det var under hans ledelse, at pigerne for første gang fik lov til at komme i sløjdlokalet.

Linoleumstryk blev der også arbejdet med - her var det Erna Petersen, der underviste.

Fra kl. 20.30 til 22.00 (var det vist nok) samledes vi i sangsalen til en eller anden form for underholdning.

Denne underholdning spændte vidt, bl.a. med sangaftener, oplæsningsaftener og Knud

og Bent Andreasen, der fik lov til at eksperimentere med hypnose.

Bent Stellfeld fra Århus Universitet holdt 2 gange musikteoretiske foredrag (det kan da umuligt have interesseret ret mange), men han kom nok ind i billedet, fordi han var dirigent for Viby blandede Kor.

Arrangementerne var hyggelige og meget uskyldige. Spiritus var der selvfølgelig ikke noget af, og det store ansvar for salget af sodavand blev lagt på mine spinkle skuldre.

Jeg er født i 1934 og var således 11 år, da jeg blev medlem af klubben, hvor vi også ud over de nævnte aktiviteter havde en slags cabaret, eller hvad man nu skal kalde den - der var i hvert fald en form for scene, hvor vi kunne optræde med vore større eller mindre talenter. "Cabaretten" blev kaldt "Løjer og Langkål".

Det var nu ikke kun os selv, der optrådte dér, vi hentede skam osse kunstnere udefra - bl.a. Poul Ramsing, der jo senere er blevet et meget kendt ansigt i Viby med sine Street-Parades.

Vi havde endvidere besøg af et mandolinorkester fra Århus. Jeg deltog selv og syntes, vi var dygtige og spillede noget dejligt musik, og det er helt sikkert deres skyld, at min interesse for mandolinspil blev vakt - en interesse, der senere har bevæget sig over til violinspil, som

jeg stadig har megen glæde af at udøve i Århus Seniororkester.

Richardt Rasmussen havde mange vidtløftige planer. F. eks. puslede han engang med tanken om at invitere Viby Sogneråd ned i klubben, så vi kunne høre noget om, hvad det var, de lavede under deres møder. Det hele blev dog ved snakken.

Barndom i Viby

Min barndom tilbragte jeg på Horsensvej 25. Min far var udlært maskinarbejder fra Hans Nielsens Maskinfabrik i Århus, men fik senere arbejde på remisen i Sonnesgade. Han kørte

som lokomotivfyrbøder under krigen, og jeg er gammel nok til at huske de angstfyldte perioder, hvor vi ikke vidste, hvor han var havnet, eller hvornår han ville komme hjem igen, da risikoen for jernbanesabotage var en faktor, som vel især min mor altid havde i tankerne.

Der var dog også positive sider ved hans arbejde, for han kom jo rundt i hele Jylland, og det hændte, at han fik opsporet, hvor man kunne købe landbrugsvarer, som der var stor mangel på.

Han fortalte min mor om det, og da vi rejste gratis med DSB, hankede hun op i os børn, og

Mandolin-koncert i Fritidsklubben 1953. (Forfatteren ses nederst til højre i billedet. RED.)

i samlet flok rejste vi ud i landet og købte ind af herlighederne, hvoraf især fedt var noget, vores mor satte pris på, at vi fik.

Tyskerne så vi en del til under krigen, for vi havde ikke ret langt op til jernbaneoverskæringen af Horsensvej, hvor troppetransporterne tit måtte vente et stykke tid og spærrede vejen, før de kunne komme videre sydpå.

De tyske soldater, mange kun store drenge, var såmænd ganske flinke. De måtte ikke forlade deres togvogne, men de kunne se over til Winthers iskiosk, og da de sikkert havde været længe undervejs, var de både tørstige og sultne, og de kontaktede os derfor, gav os penge og bad os hente div. forfriskninger.

Vi havde haft lidt tysk i skolen og forstod udmærket, hvad de ønskede, og da vi havde samlet et passende beløb ind, tog vi benene på nakken og styrtede ned ad landevejen i retning mod Viby.

Det var så vores private modstandskamp, men jeg har senere haft lidt dårlig samvittighed, for det var jo ganske unge fyre, der var lige så trætte (om ikke mere) af krigen, som vi var...

Da jeg nærmede mig konfirmationen, opstod der problemer, fordi jeg var klassens yngste og som den eneste født i 1934 - godt nok blot 3. januar, men nok til, at jeg ikke kunne blive konfirmeret sammen med mine kamme-

*Fritidsklubben
1. januar 1954.
"Kongstanker i
radiosende-
ren".
Fra venstre:
Poul Grøn-
ning,
Henning
Gamborg, Kurt
Ropdrup og
Arne Jensen.
Billedet blev
forøvrigt bragt
i "Demokra-
ten".*

rater, men måtte vente et halvt år. Det indebar imidlertid, at jeg skulle gå til præst under eksamenslæsningen, og det kunne skolen ikke acceptere. Det endte med, at jeg heldigvis blev konfirmeret på dispensation sammen med min klasse.

Den lærer, jeg syntes bedst om i skolen, var vores klasselærerinde, Kristine Christensen. Hun var en meget striks og retfærdig dame, men trods alt forgydede vi hende. Jeg tror, det har noget at gøre med, at vi kendte vore grænser - noget, jeg tror, børn mangler i dag.

Frk. Ebba Clausen - senere fru Højte - var vores engelsklærer, som også var i høj kurs.

Jeg husker en lille episode, hvor Jens nok ikke havde udtrykt sig helt grammatisk korrekt og fik et slag oven i hovedet med hendes lærebog, så brillantinen sprøjtede. Typisk for Ebba (som vi kaldte hende i daglig tale) så hun på sin fedtede bog og slog et grin op, og episoden endte med: "Kan I så se at komme ud".

Efter skoletiden

Da realeksamenen fra Viby Skole var vel i hus, kom jeg i lære i Viby Tømmerhandel, hos Valentin Hjorth.

Her fik jeg en grundig uddannelse inden for tømmerbranchen, en uddannelse, som skulle vise sig at komme mig til gavn senere i livet, da jeg efter militærtjenesten fik ansættelse på Aarhus Savværk, som lå inde i Århus, lige over for Kommunehospitalets indgang, hvor nu universitetet breder sig.

For savværket rejste jeg en del rundt på kloten og fik et indgående kendskab til de forskellige former for hårdtræ, som f.eks. teak, palisander, ibenholt og mange andre.

Dette kendskab, samtidig med, at der opstod problemer på Savværket, fik mig til at starte for mig selv, og sammen med min kone etablerede vi en virksomhed i Stilling, hvor vi knoklede på livet løs og en overgang beskæftigede 20 mand.

I 2001 besluttede vi at sælge virksomheden, og nu nyder vi pensionisttilværelsen i Tranbjerg, hvor min kone plejer sin store haveinteresse, mens jeg går i kælderen og bygger violiner, hvis jeg da ikke lige er ude at spille med Seniororkestret eller med en kvartet, vi har dannet til arrangementer, hvor et 20-mands orkester ville være for overvældende.

Denne min store fritidsinteresse for violinbyggeri og musik er helt klart skabt på grundlag af de færdigheder, som jeg erhvervede mig i min ungdom i Viby Fritidsklub...

Erna Petersen, Richardt Rasmussen, "Bertel", fru Blach og Dolle på ferielejren Møgelø.

Hugo Madsen

Viby blandede Kor

Vibykoret, som koret har heddet siden 1994, nærmer sig nu det helt usædvanlige 100 års jubilæum i 2007, og også usædvanligt har koret stadig musikkonsulent Christian Madsen som korleder (25 års jubilæum januar 2005).

Christian Madsen har de senere år drevet en privat musikskole. Han har altid været og er stadig en dygtig, energisk og meget inspirerende dirigent.

Selv om der i de sidste 15-20 år er kommet mange dygtige Århuskor til, er Vibykoret stadig et godt og velrenommeret kor med et sangrepertoire af klassiske værker af en rimelig sværhedsgrad. Koret tæller for tiden ca. 60-65 sangere med hovedvægt af damestemmer (som det jo også er tilfældet i alle andre blandede kor). Aldersgennemsnit er vel nok lige i overkanten, men det er for de flestes vedkommende dygtige og rutinerede sangere med nodekendskab.

Jeg kan for mit eget vedkommende oplyse, at jeg begyndte i Viby blandede Kor i 1951 og har således passeret 50 års jubilæum og er stadig aktiv i en alder af 75 år.

Efter i rigtig mange år at have haft korafte-

ner hver tirsdag på Rosenvangskolen, har vi nu holdt flyttedag og har i de sidste tre år sunget i Frivillighuset i Sct. Paulsgade.

Det er gode rammer for koret og uden de

En "sanglærke" fra Viby Sangforening 1928, frk. Gerda Pihl.

FOTO: VIBY LOKALHISTORISKE SAMLING.

mange aflysninger, vi havde i Rosenvangskolen, hvor vi sang i aulaen.

Koret har de sidste mange år haft et samarbejde med andre kor (Viborg Kammerkor og Lystrup-Elstedkoret) og Århus Amatørmusiksymfoniorkester, med hvem vi har opført Dvoráks Stabat mater, og vi skal i 2005 sammen opføre Rossinis Petite messe solenne i to kirker. Det er ikke helt på plads endnu, hvilke kirker.

Jeg burde måske for en ordens skyld oplyse, at jeg har været formand for koret i 25 år før 1982 og senere igen i en kortere periode i 90'erne.

Lidt historie

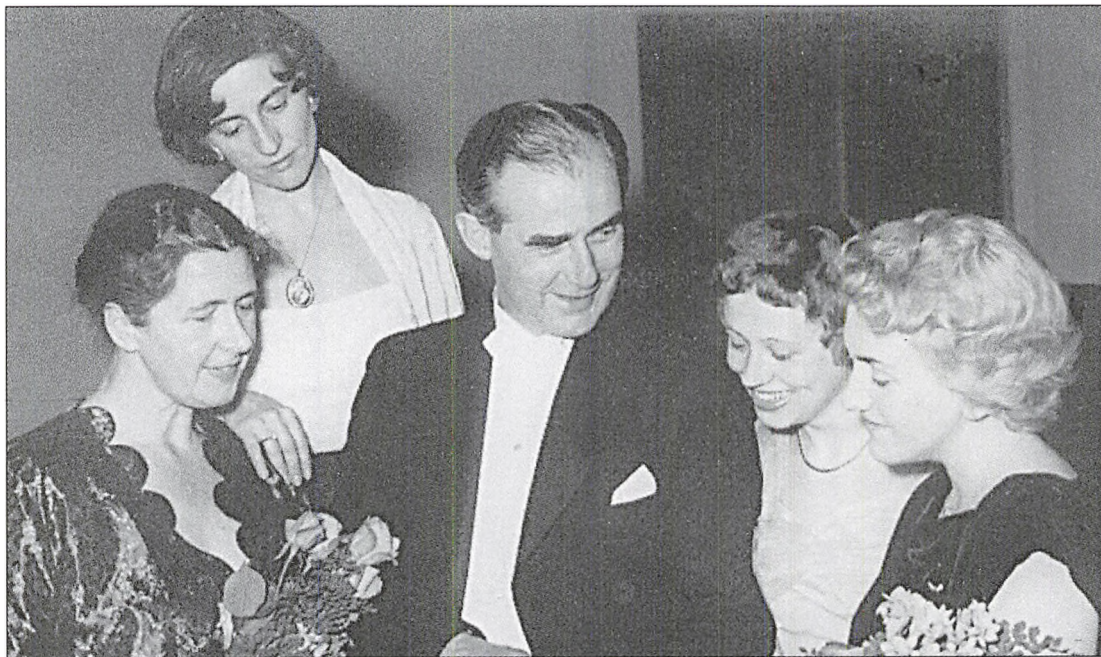
"Viby Sangforening" blev den 27. juni 1907

stiftet på initiativ af andenlærer på Viby Skole, Thøger Rasmussen. Det startede som mandskor på 16-17 medlemmer, men det kunne ikke leve mere end tre år uden damer, så i 1910 blev det til et blandet kor., hvilket straks gav fremgang.

Korets formål blev formuleret således:

"Viby Sangforenings Formaal er at vække Interesse blandt Viby Sogns Beboere for gode, nordiske Sange ved at foredrage disse ved Koncerter, arrangerede af Foreningen".

I 1919 rejste Thøger Rasmussen til Århus, og en række fremragende dirigenter overtog derefter hvervet i koret, der trods anseeligt frafald til et nyt mandskor i Viby overlevede, bla, ved at synge rundt om i hjemmene, ledet af et medlem, fru Gravers Madsen.

Fra jubilæet i 1957, dirigent Asmind Graugård med solisterne.

FOTO:
VIBY
LOKALHISTORISKE
SAMLING.

Siden blev der dog fremgang igen, først under ledelse af lærer Carl Jørgen Vigild, Århus og siden lærer Asmind Graugaard fra 1931-1939.

Andre dirigenter tog over, og i 11 år, fra 1948, den længste periode siden Thøger Rasmussen, svingede Bent Stellfeld dirigentstokken.

Under Eske Nielsen, 1962-1971, kom koret på sin første udlandsrejse til "Deutsche Sängerbundesfest" i Stuttgart, hvor koret fik en meget rosende omtale.

I det lille lokalsamfund, som Viby dengang var, var der ofte bud efter koret til kirkekoncerter, forenings- og aftenskolearrangementer, og koret holdt både forårs- og efterårskoncerter.

Det meste foregik i Viby Forsamlingshus og siden på Hotel Viby.

I 1946 besluttede man at ændre korets navn til "Viby Blandede Kor".

Sangerhistorier

- Under lærer Vigilds ledelse deltog koret i en friluftskoncert i Skanderborg i 1929.

Allerede under prøverne regnede det, og under selve koncerten tog regnen til, og efterhånden var der flere og flere af sangerne, der slog paraplyerne op, og til sidst kunne man dårligt se dirigenten. Det blev alligevel overdirigent M. Ottosen for meget, og han udbrød harmfuldt: "*- og her står jeg gamle knokkel og bliver drivvåd*".

*Prøve i Viby Bibliotek med solister
og dirigent Bent Stellfeld.*

FOTO: VIBY LOKALHISTORISKE SAMLING.

Så måtte paraplyerne ned igen, og sangpræstationen blev vel nok bedre, men da havde de fleste af tilskuere forlængst søgt ly for regnen andetsteds...

- Johs. Nørgaard blev korets leder i 1942. Han var en meget dygtig dirigent, men med et ret så voldsomt temperament.

Da koret en aften ikke ville som han, knaldede han i opidselse formanden, Hjalmar Juuls

fine, dyre taktstok ned i bordet, så stumperne fløj om ørerne på de forskrækkede sangere.

Desværre var han også meget glemsom, og engang, man skulle opføre Elverskud, havde han glemmt at bestille orkester, så hans kone måtte skyndsomt sætte sig og lære klaverpartituret og agere orkester.

Stykket blev opført i 1947 i anledning af korets 40 års jubilæum. Det skulle fejres med koncert og festmiddag, men da dagen oprandt, var stemningen trykket, for Kong Chr. X var meget syg. Det ville være utænkeligt at afholde festforestilling, hvis Danmarks nationalsymbol netop var død.

Man talte på knapperne, mens timerne sneglede sig af sted, men så besluttede man sig

alligevel for at gå i gang med koncerten - og også middagen.

Det hele gik som planlagt, og da festen var ved at være slut, kom dødsbudskabet. Fanen blev sænket, og alle gik stille hver til sit.

- Det er jo ingen hemmelighed, at koret i de tidlige år var en meget selskabelig forening

Viby blandede Kor ved stævne i Odder 1951.

Siddende f.v.: Dagny Hvideman, ?, ?, Ritta Gregersen, ?, fru Frederiksen, Ejvind Juul.

Knælende f.v.: Peder Jensen, Gerda Pihl Koch, Nanna Juul, ?, Hjalmar Juul, Agnes Juul, Ellen Grøversen, ?, Nanna Mogensen, ?, ?. FOTO: VIBY LOKALHISTORISKE SAMLING.

med fester, underholdning, musik og dans.

På øveaftenerne blev der desuden både syet og strikket meget. Dette ændrede sig dog, da dirigent Bent Stellfeld en aften var ude for, at en korist kom til at tabe en strikkepind på gulvet med en lydelig klirren. Lettere ophidset spurgte han, om der dog ikke var blevet opfundet en strikkepind af gummi. Den halvkvædede vise blev forstået, og strikkefliden aftog mærkbart.

- En gloende varm sommerdag i 1954 var koret, ligeledes under ledelse af Bent Stellfeld, til sangstævne ved Ny Hattenæs.

Frokostpausen besluttede nogle af sangerne at holde i Bents sommerhus, som lå i nærheden.

Efter endt frokost ville de afbrænde deres madpapir. Desværre gik der brand i den knastørre vegetation, og de måtte tilbringe det meste af eftermiddagen med at nedkæmpe en større brand på grunden.

Bedre blev stemningen ikke, da korets formand under middagen opdagede, at han havde mistet sin tegnebog.

Da der skulle stilles op til den endelige koncert med en dirigent med brandsår på hænderne og afsvedne øjenbryn, var det åbenbart, at koncentrationen manglede. Det gav sig bl.a. udtryk ved, at korets bedste sopran i forvirringen kom til at sætte i på den forkerte melodi til "Den lyse nat".

Det var så ekstra uheldigt, at netop ved denne lejlighed blev der optaget til en radioudsendelse...

- Jo, det var i sandhed korets Tycho Brahesdag!

VIBY BLANDEDE KOR

(Medlem af Danske Folkekor)

Forårskoncert

på Hotel Viby lørdag den 21. april 1956

Program:

1. afdeling:

Lysfyldt morgen	<i>Johs. V. Jensen</i>
Drømte mig en drøm i nat	<i>E. Bertelsen</i>
Hvor kildens bølger svale	<i>H. Vilstrup</i>
En jægersang	
Modersmålet	<i>Grundtvig</i>

2. afdeling:

Storken sidder på	
bondens tag	<i>Ingemann</i>
Hyrden græsser sine får	<i>H.C. Andersen</i>
Teklas sang	<i>Oehlschläger</i>
Vipper springe	<i>Frankenau</i>
Sang:	<i>Nanna Mogensen</i>

Af Gluntarne:

*Huruledes månen intrasserer sig
för glunten og magistern
Gluntens Vigilans
En månskensnatt på Slottsbacken
Magistern: Laurits Hansen
Glunten: Hugo Madsen*

3. afdeling:

Alle træer står stille	<i>Aage Berntsen</i>
Uti vår hage	
Ett bondbröllup	

Kordirektion ved magister Bent Stellfeld

Efter koncerten fælles kaffebord og dans for aktive og passive medlemmer.

Bent Keblowszki

Byggeforeningen "Fremtiden"

Den 23. december 1907 blev Aarhus Jærnbanearbejderes Byggeforening "Fremtiden" stiftet af "ubemidlede arbejdere og uformuehavende bestillingsmænd ved statsbanerne".

Foreningens formål var at købe byggegrunde for at opføre huse med sunde og gode beboelsesmuligheder til medlemmernes familier, væk fra byens trange, tætbebyggede "højhus-ejendomme" til det åbne land.

Foreningen havde i 1870erne opsparet en del penge. De var tildels blevet indsamlet ved ugentlige opkrævninger på arbejdspladsen af tillidsmanden. Medlemmerne fik så til gengæld et sparemærke, som blev klæbet ind i en bog og pengene anbragt i "Aarhus Øresparekasse" til 4 procent i rente. Den opsparede kapital, sammen med foreningens grundkapital og de statslån, der kunne opnås, skulle anvendes til at købe byggegrunde for.

Den 1. april 1908 fik foreningen skøde på 9 grunde i Kongsvang. Grundene var på ca. 400 kvadratmeter og husene, der blev opført, var på ca. 72-80 kvadratmeter i halvanden etage.

Den samlede pris for grund og hus beløb sig til ca. 4000 kr. I husleje skulle medlemmerne betale 25 kr. i månedlig bidrag til foreningens fællesformue.

For at kunne indtræde i foreningen skulle man først have indskudt - opsparet - 150 kr.

Et eksempel fra dengang: En snedkersvend ved "Banerne" tjente i 1908 18 kr. om måneden. Pengene skulle dække udgifterne til mad, tøj, husleje, brændsel og andre af livets fornødenheder, og man skulle være meget sparsom i mange år for bare at kunne betale indskuddet på de 150 kr. til at opnå rettighed til at "erholde ret til brugen af en af foreningens ejendomme, hvad angår bygningerne, som det til samme henlagte areal".

Medlemmerne var også forpligtigede til at "vedligeholde ejendommene på fuldt forsvarlig vis, både ud- og indvendig, på fag og tag".

Omforandringer og tilbygninger måtte kun ske med bestyrelsens samtykke. Der var dog mulighed for, "at medlemmerne på almindelig fornuftig måde kunne beplante og dyrke det dem overladte areal".

Hvis man ville udtræde af byggeforeningen, skulle man med 1 års varsel, til juni eller december termin, meddele formanden dette og samtidig tage skøde på ejendommen.

I de første 15-20 år var der ingen, der fik skøde på deres ejendom. Det var først sidst i 20'erne og 30'erne, at de første medlemmer købte deres eget hus.

I 1942 havde de sidste medlemmer dog købt deres egne huse, og foreningen i Kongsvang blev derfor ophævet.

Artiklen blev første gang bragt i årsskriftet 1990.

Eva Fisker Petersen

Frivilligt Pige-Forbund

Glimt fra forskellige pigers oplevelser i og med FPF

En novemberaften i 1955 mødtes fem "piger" hos Gurli Brammer på Hans Tavsens Vej 12 til et møde, hvor nogle af os var helt sikre på, at det drejede sig om at få startet Frivilligt Pige-Forbund i Viby. Tre tidligere grønne pigespejdere mødte med en anden forventning, men Agnete og jeg var fast besluttede - vi var allerede FPFere i Århus.

Med en flok på henholdsvis 10 og 7 søskende havde vi noget at byde på. Det var bidende frost, og mødet var slut, men efterdønningerne kom ved havelågen, hvor diskussionen med to af de "grønne" holdt os varme fra klokken 24 til 2. Sådan blev FPF i Viby undfanget.

Allerede 16. maj 1956 havde vi agitationsmøde, hvor indmeldelsesblanketter blev uddelt. Aldersgrænsen blev fra time til anden nedsat fra 10 til 9 år, således at klassekammerater skulle kunne følges ad. Interessen var stor. Ved nytår var der 80 medlemmer.

For nogle piger blev det et problem at passe både danseskole og FPF. Begrundelsen var, at danseskolen betalte vi for. Det var dengang gratis at være medlem af FPF, og førernes frivillige arbejde var ulønnet. Men en ting slog vi fast: Havde man frivilligt meldt sig ind, var der mødepligt. Vi tog dog det hensyn så vidt

muligt at lægge møderne uden for danseskolens tider.

Viby kommune talte mange børn. Kredsen voksede, så vi på et tidspunkt virkelig måtte bruge fantasien for at finde lokaler nok til 144 piger.

Tumlinge og terner (8-10 og 10-12 år) skulle ikke gå for langt, var vi enige om. De blev i præstegårdssalen, som lå centralt.

Som en flink "storebror" kom FDF os til hjælp med deres hytte i grusgraven på Skanderborgvej skråt over for Grøndalsvej. Her kunne væbnerne (12-14 år) klare at møde.

Jeg var efterhånden blevet en familie med mand og 3 småbørn, alt skulle passes, og en del fører- og patruljemøder blev derfor henlagt til vores lille rækkehus.

Når jeg tænker tilbage, er det helt utroligt, hvor megen gejst børnene mødte op med. En fastelavnstur huskes særligt, hvor vi i 8 graders kulde marcherede til skoven over for Frederikshøj Kro. Her mødtes vi så med andre kredse, slog katten af tønden og fik varm kakao og boller. Det var dog ikke nok til at holde varmen, to piger besvimed og måtte hentes af Falck. Det var alligevel for koldt.

Året efter henlagde vi fastelavnsturen til en

*Kristi Himmelfartsdag 1957.
På vej til
Hørhaven run-
der vi Varna og
søen ved Thors
Mølle.*

lade på St. Ravnsbjerg, på gården, hvor jeg boede som barn.

Kristi Himmelfartsdag i Hørhaven

Turen gik først fra Viby til Dalgas Avenue. Her samledes alle uniformerede børne- og ungdomskorps for i sluttet trop - med faner og orkestre i spidsen - at marchere langs Århusbugten til Hørhaven. Forældre og familie fulgte med til gudstjenesten her med efterfølgende musik og underholdning. Igennem mange år mødtes mellem 15.000 og 20.000 til Hørhavedagen, den store forårsoplevelse.

Programmet blev nøje planlagt år efter år. På et tidspunkt, hvor min bror, Henning, var kredsfører for FDF i Viby og jeg for FPF, havde programudvalget været så letsindig at lade os

dyste mod hinanden i en sangerdyst. Bogstaver blev nævnt, og det gjaldt om, hvem der først kunne komme på et vers, der begyndte med det nævnte bogstav. Publikum var med på spøgen, så der blev heppet livligt. Spørg om, hvem der vandt?

Henning var bedre til noget andet. Som en flok soldater lærte han FP'erne at stå, vende og dreje o-o-omkring samt marchere i takt. Det skinnede klart igennem, at instruktøren havde været inde at springe soldat. Tonen var der. De yngste fandt det med højre og venstre svært. Jeg prøvede at glatte lidt ud, når de ikke kunne finde ud af det.

Der var også allerede godt gang i fløjterne og trommerne, så det næste, der skulle investeres i, var signalhornene.

Fælles mundstykke

Her fortæller Birthe: "Vi var en 4-5 stykker, der skulle prøve det. Vi øvede, så vidt jeg husker, i et kælderlokale på Birkedalsvej. Vores "lærer" var en FDF'er, som selv spillede signalhorn.

Vi mødte op fem mand og ét signalhorn - eller rettere ét mundstykke. Det blev til en masse savl, blandet spyt og ondt i halsen. Da jeg havde prøvet det nogle gange, var det nok. Jeg holdt op og lærte aldrig at spille signalhorn".

Jokke overlevede

Kredsens fødselsdagsfest har altid været noget særligt. Det blev den også den dag, førerne skulle opføre "Prinsessen på ærten". Agnete skulle spille dronning - jeg kongen. Vi havde begge insistet på, at den scene, hvori der indgik kaffebord, skulle levne tid til, at der blev serveret kakao med boller og smør. Dronningen kaldte mig "Jokke". Jeg tror replikken lød: "Nå, lille Jokke, mon ikke, vi skulle se at komme i seng". Pludselig så jeg det morsomme i replikken. Jeg sad med en halv bolle i munden, og fik derfor et stykke i den gale hals. Jeg hostede og prustede - vi må have spillet ret naturligt, for jo mere jeg hostede, desto mere skreg publikum af grin - jeg overlevede! Alle havde troet, at det hørte med i stykket.

Storesøsters problem

Den allerførste sommerlejr gik til Høgild. Buschaufføren havde svært ved at finde lejren, og vi stoppede op ved landevejen og spurgte en 10-års purk, om han kunne sige os vejen dertil. "Føst en bette styk' te hyvre å li' u, å så te

wenstre jen elle tow kilometer." Vi takkede meget, og efter at have kørt 10 kilometer, var vi der - joh, vi var kommet på landet.

Hytten var yderst primitiv, og hver dag før morgenparade og flaghejsning var der inspektion i køjerummene. Tøjet og soveposerne skulle være lagt pænt sammen, og pigerne skulle være renvaskede og have rene negle.

Souschefen var den, der kontrollerede. Det var mit job her, og pludselig syntes jeg ikke, det var en let rolle at være i. Min lillesøster, Anne Marie, var tumling og havde svært ved at finde ud af at rydde op. Men man gjorde jo ikke forskel, selv om jeg helst havde ordnet det for hende.

Var der noget, man ikke syntes om på en lejr, var det at komme for sent til flagparaden eller morgenmaden. Så blev der sunget

"Endskønt alting er gjort færdigt, og vor klokke ringet har, kommer nok så værdig, hun har sovet, det er klart. Se, hvor hun ser søvnig ud, hun er slatten som en klud."

En anden oplevelse huskes alt for godt: Træk og slip var et ukendt fænomen, og latrinerne skulle tømmes i et dertil gravet hul. Opgaven skulle klares af skiftende nattevagter før solen stod op, og lejren vågnede. Hanne og jeg havde fat i hver sin side af en fyldt spand, og én af os snublede over en træstub... Vi skyndte os at gøre jobbet færdig og lade sæbe og vand fjerne sporene på tøj og krop.

Hvorfor er sådanne hændelser altid så sjove bagefter?

Ida husker, "at Bitten opfandt det kolde brusebad, hvor en gulvspand med en si som låg fungerede som bruser. Den var ophængt i en

bjælke ved hytten. Der var selvfølgelig kun koldt vand i spanden, og pigerne så spændte til. Hylede hun mon?

Et indblik i livet på landet

Ingrid, som var tumling, fortæller fra denne lejr: "Jeg husker tydeligt min første sommerlejr i FPF. Min mor var vist lidt nervøs for at sende mig af sted, så hun tog med som tante.

Da jeg var og er enebarn, var det i sig selv en meget spændende oplevelse at skulle sove sammen med andre på en sovesal - og så oven i købet i øverste køje. Jeg sov slet ikke den første nat af bare spænding.

En af de oplevelser, som står tydeligst for mig, og som fik betydning i mange år frem, er den dag, hvor de store børn var på hike.

Denne dag blev tumlingerne indkvarteret på de nærmeste gårde. Vi var tre - Lisbeth, Lise og jeg - som blev hentet af tre drenge - Verner, Bjarne og Wilhelm - som var FDF'ere. De to største - Verner og Bjarne - der var tvillinger, kom cyklende med en ekstra cykel til hver af de største af pigerne, og jeg kom så på bagagebæreren, fordi jeg var den mindste.

Vi havde en pragtfuld dag og oplevede en masse, som vi bymennesker jo ikke var vant til. Dagen sluttede med, at vi fik os en penneven hver - jeg skrev med Bjarne.

Siden var jeg på ferie og weekends på gården. Familien besøgte også mig og mine forældre i Viby. Det blev et langt venskab, indtil den ene af drengene - som nu var blevet en ung mand - ville være kæreste med mig.

Det mangeårige venskab betød, at jeg fik indblik i livet på landet, naturen og det at ride på heste. Yderligere blev jeg venner med naboårdens døtre, hvor jeg også var på ferie.

Joh, det at være FPFer har bragt mig mange skønne oplevelser - ikke kun i FPF regi!"

Væbnerne var vældig aktive - andre skrællede høns

Lise Lotte er den ældste af fire FPF søstre. Hun sluttede i 1989 efter 19 år som kredsleder. Et par år senere blev FPF og FDF i Viby slået sammen under navnet FDF. Hun husker vældig godt sommerlejren i Paruplejren ved Engsvang i 1975 med 84 deltagere:

"Brusebad" i 1957, Bittens opfindelse.

"Tumlunge og Pilte boede i lejrbygningen, og væbnerne boede i teltlejr ude på marken. Jeg var det år lejrchef, og følte, at der var 100 % tjek på alt.

Fredag morgen var speciel. Normalt blev alle ledere vækket af vagthavende, så vi var klar til at få alle pigerne op til morgengymnastik kl. 7.

Men vi sov bare.... ja, alt for længe, for kl. ca. 8 vågnede jeg og kunne ikke forstå, at alting var mørkt i lederværelset. Først da jeg gik hen til vinduerne, opdagede jeg, at de var kulsorte. Lukkes op kunne de heller ikke, fordi de var stænget med granrafter. Herefter tog jeg i døren, som heller ikke kunne åbnes, da alle døre på sovesalsgangen var bundet godt og grundigt sammen. Nå, men det lykkedes os da langt om længe at komme ud for at opdage, at væbnerne havde haft enormt travlt, for ikke blot havde de malet samtlige 32 vinduer med sort plakatarbejde i nattens mulm og mørke, de havde også i den årle morgenstund hentet rundstykker og lavet kaffe til tanteholdet, så de kunne hygge sig, mens det hele stod på.

Hvad var nu mere oplagt end at starte alle tiders vandkamp - ikke blot med vand, men også med alle de mange sorte svampe, som var brugt til maling af vinduerne. Så det gik bare lystigt for sig i nogen tid. Men ak og ve! Nu ventede der os bare et større rengøringsarbejde, som skulle klares uden at lejrens gule mursten blev sorte.

Vi måtte også en tur ned til "hyttefar" efter vinduesskrabere, som han ikke kunne forstå, hvad vi skulle bruge til, for normalt plejede lejrholdene ikke at pudse lejrens vinduer. Vi måtte herefter fortælle ham, hvad der egentlig

var sket. Det eneste han sagde til os var blot: "God arbejdslyst".

På en anden lejr, Hvide Klit i 1981, var der en "primitiv dag", hvor friskslagtede høns skulle plukkes. En af pigerne skrev hjem: "I kan tro, vi havde det sjovt i går, for vi skrællede høns, som vi selv skulle spise".

Gevinsten blev en nitte

Jytte kan bl.a. huske nogle højdepunkter fra sin tid som FPF'er:

"I 1959 var vi på Venø, denne gang på Firbjerg Sande. Her var der bl.a. Cirkus Valeria med klovne og tryllekunstneren Lang-tjubang m.m.

Vi havde også skattejagt - men skatten fandt vi aldrig! (det var en metaldåse med 5 kr. stykker til is til hele lejren). Den var gravet ned i sandet, men trods ihærdig graven af både førerne og pigerne, fandt man den aldrig.

Jeg kan ikke nævne sommerlejr uden at nævne tanterne. Med tante Tage i spidsen blev der gjort et stort stykke arbejde. Der var jo mange, der skulle have mad hver dag, men jeg tror nu også, at de havde det sjovt.

En gang på Firbjerg Sande manglede tanterne sengeheste, men så tog de bare spækbrætterne og brugte dem i stedet for, så de kunne sove roligt om natten".

For fuld musik

Inge-Bente var allerede som fireårig med som tantebarn på en sommerlejr. Fra sin tid som rigtig FPF'er beretter hun bl. a. følgende:

"Jeg var med i tamburkorps og fik hermed nogle ekstra oplevelser med musikken. Bl.a. musikstævnet i Odense i 1969 og senere i

De første førere FPF i 1957. Bagest f.v.: Gudrun Rytter, Biten Vestergaard Jensen, Gurli Brammer, Grete Stephansen, Agnete Gamborg, Eva Rytter, Inger Marie Vestergaard Jensen, Kirsten Kvist og Karen Rytter.

Næstved. Desuden var der en del små landsdelsmusikstævner, og dette med at møde unge fra andre kredse med samme interesse og spille sammen var sjovt.

Jeg startede med at spille tromme, og senere blev jeg tamburmajor. Tamburkorpsset var selvfølgelig altid med og gik forrest til kredsens egne arrangementer, men var også rundt og spille forskellige steder til byfester, julemarkeder og lignende.

En særlig dag var Kristi Himmelfartsdag, hvor vi marcherede fra Viby Torv til Hørhaven og retur, når dagen var forbi.

Det at være FPF'er har således præget hele mit liv med en baggrund, jeg er taknemmelig for, at jeg fik lov til at få med mig".

Et liv med indhold

Piger var vokset op, nye førere udklækket og nye oplevelser føjet til. Der var flere til at føre kredsen videre, hvor nogen af os slap.

Mange af de valg, man foretager sig i løbet af sin opvækst, kan synes tilfældige. Nogle er det, men jeg tror, at de grundværdier, man har fået med fra sit hjem - gennem opdragelse eller anden påvirkning - har en afgørende betydning for, hvordan livet senere vil forme sig.

Under min lederuddannelse på instruktør- og delingsførerskolen i FPF 1953-1955 bed en sætning sig fast: "Sig mig, hvem du omgås, og

jeg skal sige dig, hvem du er."

I ethvert sundt foreningsliv - det være sig sport, spejder eller andet - lærer du dig selv at kende, som du er i forhold til andre.

Mine grundværdier blev ført videre i FPF med et kristent fællesskab. Det har givet mig indhold i tilværelsen og ført til uundværlige venskaber.

Birthe Slott (tidl. Christiansen)

Ida Dybdahl (tidl. Poulsen)

Ingrid Gaarsted Nielsen (tidl. Mogensen)

Lise Lotte Kjelsmark (tidl. Gottlieb)

Lytte Kristensen (tidl. Albret)

Inge-Bente Balle-Christensen

Eva Fisker Petersen (tidl. Rytter)

Ejlif Salomonsen

Viby Afholdsforening

Viby Afholdsforening, "Hjemmets Lykke" blev stiftet i 1898. Foreningens ældste protokol findes ikke, men af den følgende fremgår det, at E. Borchmann var formand i 1915. Han fortalte på et møde i 1918, at han var blevet afholdsmand for ni år siden, d.v.s. det år, han var kommet til Viby, og da han allerede i 1910 blev formand for biblioteket, har han sikkert allerede på det tidspunkt været formand for afholdsforeningen.

På det første møde, der omtales den 15. dec. 1915, blev to nye medlemmer optaget, og det ene var Borchmanns søn, August.

Som altid, når nye medlemmer blev optaget, oplæstes afholdsløftet, som derpå blev underskrevet, og formanden opfordrede alle til at

bære "Stjernen", tegnet på, at de var afholdsmænd.

Mødet blev, som det var almindeligt, afholdt på afholdshjemmet på Kongevej.

Bygningen ses i dag på Skanderborgvej 183, hvor der under karnappen ved siden af en senere tilføjet bygning, som vender gavlen ud mod vejen, er indfældet en sandsten, som bærer årstallet 1906, og hvor "Stjernen" er afbildet.

På alle møder blev der sunget meget fra afholdsforeningernes sangbog, og ofte læste en af deltagerne en fortælling op, eller der var dikussion om et eller andet emne.

Selskabelige sammenkomster afholdtes ved specielle lejligheder, ligesom foreningen holdt juletræ med tale og gaver til børnene.

Afholdsløftet

Jeg lover herved paa Ære og Samvittighed, at jeg, saa længe jeg er Medlem af "Viby Afholdsforening", fuldstændig vil afholde mig fra at nyde, byde, købe eller sælge berusende Drikke, samt efter Evne virke for de berusende Drikkes Udryddelse.

Viby, den / 19

Stiftelsesfester med gæster fra andre afholdsforeninger var der næsten hvert år.

Det fremgår af protokollen, at Borchmann var en dygtig og aktiv formand, og at han hyppigt deltog i såvel kreds- som årsmøder og aflagde beretning derom på det følgende møde.

Til et sådant møde var der ofte indkaldt talere udefra, mest fra afholdsforeningens egne rækker, men foreningens egne medlemmer kunne også underholde med oplæsning af f.eks. digte af Erik Bøgh og fortællinger af Martin Andersen Nexø, Johs. V. Jensen og Mylius Erichsen.

På møderne mødtes mange af sognets kendte folk: Muremester Gjerrild, maler M.Jørgensen, sæbemester Mikkelsen, lærerne O.P.As-holt og Søren Hansen, farvehandler J.P.Jensen og fru Marie Lund fra Terp, der var sekretær i mange år.

Borchmanns tilknytning til foreningen fik

desværre en kedelig afslutning, da der i 1928 opstod så alvorlige uoverensstemmelser i bestyrelsen, at han på en ekstraordinær generalforsamling, som han ikke selv havde indkaldt til, ikke alene nedlagde sit formandshverv, men sammen med sin søn, Arnold, der havde været medlem af bestyrelsen i nogle år, forlod foreningen.

Det er uden tvivl Borchmanns arbejde i afholdsbevægelsen, som har ført ham ind i biblioteksarbejdet, for afholdsforeningen oprettede og ejede "Viby Folkebibliotek" fra omkring 1900, og det havde til huse i afholdshjemmet, hvis vært var bibliotekar.

Det har åbenbart ikke fungeret helt tilfredsstillende, for i 1906 oprettedes et konkurrerende bibliotek, Viby Sognebogsamling.

De to biblioteker blev imidlertid sammenlagt i 1910 under navnet Viby Sogns Folkebogsamling, hvor Borchmann blev den første

formand. Bestyrelsen bestod iøvrigt af rebslager Julius Hall, første-lærer H.C.Olesen, fabriksarbejder P.M.Berg og lærerinde Marie Faarvang. Alle velkendte borgere i Viby sognekommune, som i 1911 havde 2104 indbyggere.

Ovenstående er uddrag fra en artikel, der blev bragt i årsskriftet 1990.

Kongevej 183 med den indfældede sandsten med "Stjernen" og årstallet 1906.

Gudrun Svane Østbye

Min spejdertid

Jeg er født i 1932 på Bunsensvej i Rosenvang og har levet et godt og indholdsrigt liv. Jeg er opdraget i spejderånden, idet min Far var KFUM spejderfører i over 40 år, og min mor var med som "tante" på lejrene.

Spejderlivet har haft stor betydning for mig. Jeg syntes selv, den har givet grobund for hele mit liv, og jeg føler, at hvad jeg lærte i min tid som spejder og selve spejderånden har givet

mig styrke til at klare problemer, som jeg er stødt på gennem livet.

Den 25. maj 1941, midt under den tyske besættelse, blev jeg meldt ind som "Grønsmutte" i KFUK i Kongsvang.

Vi holdt møder i forretningen "Tatol" på Skanderborgvej, og jeg kan endnu tydeligt huske disse møder i de trange lokaler.

Min første spejderlejr oplevede jeg den 8.

august 1941 i spejderhytten i Schweizerdalen. Hytten ligger i Skåde bakker, og opholdet her var en stor oplevelse for mig.

Spejderuniform

Min første spejderuniform fik jeg den 21. oktober, samme år som jeg blev meldt ind i korpset.

Jeg havde glædet mig utroligt meget til, at vi skulle ind til Århus for at hente den, og sammen med min mor tog vi bussen ind til KFUK i Christiansgade.

Medbringende den dyrebare pakke gik vi

op på Banegårdspladsen for at tage bussen hjem. Men det blev der nu ikke noget af, for pludselig blev der blæst luftalarm kl. 19.00 på grund af luftværnsskyts over Århus, især over havnen. Det var den 11. luftalarm i Århus.

Der var lysbomber, og de oplyste også hele Rådhusets Tårn. Det var flot, men også meget uhyggeligt, og vi måtte gå i beskyttelsesrum i kælderens hos Hotel Ritz. Her sad vi i 3 timer, og blev først lukket ud kl. 22.00, hvorefter vi så skulle finde en bus.

Det blev sent, før vi nåede hjem, og begivenhederne omkring købet af min første uniform var lige ved at overskygge glæden ved nyerehvervelsen - men jeg var alligevel meget stolt af min uniform og blev senere fotograferet i den.

Spejderliv

Det var spændende for mig at deltage i en spejderpatrulje. Der blev sunget meget, og vi lærte mange forskellige ting. Vi skulle aflægge prøver i f.eks. morsealfabetet og binde forskellige knob. Når man havde bestået prøverne, fik man et duelighedstegn, som blev syet på uniformen, og det var naturligvis med at få så mange som muligt. Så var man bare stolt!

Vi cyklede mange ture i weekenderne, og vi var tit på Vosnæslyng, hvor en onkel og tante til en af spejderne havde en gård.

Her sov vi på høloftet, og om dagen lærte vi at malke køerne, hvorefter vi fik lov at drikke den friskmalkede mælk. Desuden blev der arrangeret ture i området, hvor vi lærte natu-

1941 - Fotograferet i min første spejderuniform på Bunsensvej 3.

ren at kende samtidig med, at vi skulle løse opgaver om den.

Det har altid været nogle gode ture med mange oplevelser. Men én gang, da vi skulle hjem igen, ville vores patruljefører absolut til "kikbryllup", og det resulterede i, at min veninde Jytte og jeg blev efterladt på Grenåvej med vores cykler, fordi vi ikke kunne følge med de andre.

Dengang var der grøftkant langs landevejen, så dér satte vi os lidt og sundede os, inden vi selv cyklede videre.

Vi havde de mindste cykler i patruljen, kan jeg huske, og det var jo ikke så smart af vores fører sådan at lade os i stikken, men det har jo nok været et kendt brudepar...

Da vi omsider kom ind til Risskov, fik vi lov

til at ringe hjem fra et hus her. Vore forældre var jo blevet noget urolige, fordi vi ikke var hjemme samtidig som vore spejderkammerater. Vi mistede dog ikke modet efter hændelsen og forblev spejdere i mange år endnu.

Efter grønsmuttetiden afgav jeg spejderløftet ved en meget højtidelig ceremoni og blev derefter "stor spejder".

Spejderlejre

Jeg har været på flere korps- og landslejre, men den, jeg husker bedst, er landslejren ved Hindsgavl i 1947. Det var en meget stor oplevelse, hvor der var spejdere fra mange andre lande. Vi boede i telte og lavede mad over bål. Maden smagte altid godt!

Om søndagen fik vi besøg af familie og ven-

"Mine" ulveunger foran præstegården i Viby parate til påstigning af den imponerende udflugtsbus.

ner, som vi så kunne vise hele lejrområdet. Det var hyggeligt. På lejren fik jeg også mange pennevenner, som jeg skrev sammen med i mange år.

Hørhaven

Hvert år på Kristi Himmelfartsdag var der tradition for, at alle spejdere, KFUM, KFUK, og FDF, mødtes og gik i samlet trop fra Århus og til Hørhaven. Det så meget flot ud med alle spejderne i deres uniformer og med faner, når de gik den lange tur.

I Hørhaven var der først gudstjeneste i det fri, hvor både spejderne og familierne var samlet. Herefter holdt spejderne parader.

Efter frokost var der arrangeret flere aktiviteter både for spejdere og gæster. Her var altid

samlet rigtig mange mennesker, og det var en oplevelse at deltage i denne dag.

Vore uniformer blev pyntet op med bånd rød-hvide farver på ærmet, og vi var altid reglementeret klædt.

Spejderne fra Solbakken deltog også denne dag, og de nød det virkelig. Det var en oplevelse for dem at være sammen med "raske" spejdere, men det var også en oplevelse for os at være sammen med dem, når vi tog dem med til forskellige lege, og de fik noget ud af det, selvom de sad i kørestole. Vi fik et tæt forhold til disse børn samt deres spejderfører, Karsten.

Denne Hørhavedag var gennem flere år en tradition blandt spejderkorpserne, men den er desværre ikke ført videre i de senere år.

*Fire glade spejderledere fotograferet i skoven ved Stadion-søerne.
F.v.:
Karen Marie,
Grete, Elly og
Gudrun.*

Fører for ulveungerne

Efter at have været KFUK spejder, blev jeg patruljefører for ulveungerne i KFUM i Viby. Vi havde møder i præstegården i Viby.

Det var lidt af en udfordring at blive fører for drenge - der skulle ske lidt mere end hos pigerne. Vi måtte endda selv lære at spille fodbold for at kunne være med i deres spil!

Vi arbejdede meget med "Junglebogen", og vi førere havde navne efter dyrene i bogen. Det var meget spændende.

Også her deltog jeg i sommerlejre. Den sidste lejr, jeg deltog i, var i Gl.Ry, Ry Koll lejren. Mest fordi min Far sammen med andre KFUM spejdere havde gjort forarbejdet og stod med ansvaret for denne lejr. Da var jeg blevet gift og havde mand og den ældste datter med. Min Mor deltog sammen med andre "Spejderfruer" som "Tanter".

En gang om året inviterede min Far andre spejdere hjem i haven på Bunsensvej, hvor der blev tændt lejrball på græsplænen, mens vi sang, og der blev spillet sketches. Mor serverede så kaffe, te og hjemmebagte kager.

Der gik ry om disse aftener, hvor der altid var mange deltagere. Jeg har talt med "gamle spejdere", som stadig husker dette. Det er meget sjovt!

I Silkeborg, hvor jeg boede i 30 år, hjalp jeg en tid en spejderpatrulje, som behøvede lidt assistance. Min mand og jeg deltog også i Sct. Georgsgildet.

Tilbage til Århus

I 1997 døde min mand, og jeg flyttede tilbage til Viby. Her blev jeg ret hurtigt optaget i en gruppe i Sct. Georgsgildet, hvor jeg stadig er

aktivt medlem. Desuden er jeg frivillig kustos i Spejdermuseet i Århus, og det giver mig mange gode oplevelser. Der kommer mange forhenværende og nuværende spejdere på besøg, så der bliver jo lidt "spejdersnak".

Museets faste arbejdsgruppe er spejdere fra forskellige korps i byen. Jeg har fundet mange af min fars spejderting dernede, f.eks. scrapbøger, dagbøger, bøger og filmalbum. Det nyder jeg at kikke i, når jeg er derinde.

Jeg indrømmer, at jeg som årene går, bliver nostalgisk. Men jeg nyder at have så gode minder fra min spejdertid. Jeg kunne godt tænke mig at få forbindelse med mine "gamle spejderkammerater" og har tit tænkt på at opsøge dem, måske gør jeg det en dag.

Ja, spejderbevægelsen og spejderlivet har haft stor betydning for mig, og jeg synes, jeg har haft et godt liv.

ÉN GANG SPEJDER - ALTID SPEJDER!

Lidt historie

KFUK-spejderne i Danmark blev stiftet den 4. maj 1919 som en gren af KFUK's arbejde (Kristelig Forening for Unge Kvinder).

Korpset voksede hurtigt til en stor organisation med hovedkontor i København.

År for år øgedes antallet af spejdere, grønsmitter (som kom med allerede den 22. april

1920) og førere, samtidig med, at der blev gjort alt for, at arbejdet i korpset gennem en mere grundig uddannelse af førere blev betrygget mest muligt.

Store begivenheder som landslejre, udstillinger, fester, parader m.m. var som milepæle mellem de mange oplevelser, spejderne og grønsmitterne har haft i arbejdet rundt omkring i troppe og flokke.

1. januar 1966 talte korpset i alt 30.040 medlemmer, fordelt over hele Danmark med Grønland og Færøerne.

Spejderloven

- § 1: En spejder er til at stole på.
- § 2: En spejder er trofast.
- § 3: En spejder er hjælpsom.
- § 4: En spejder er en god kammerat.
- § 5: En spejder er høflig og hensynsfuld.
- § 6: En spejder er god mod dyr.
- § 7: En spejder er lydig.
- § 8: En spejder tager vanskeligheder med godt humør.
- § 9: En spejder er sparsommelig og ordentlig.
- § 10: En spejder er ren i tanke, ord og i handling.

Korpsets formål:

At drive spejderarbejde i overensstemmelse med spejderloven og det internationale spejderløfte og at forkynde evangeliet for spejderne i overensstemmelse med den evangelisk-lutherske bekendelse.

Spejderløftet

På min ære lover jeg at gøre mit bedste for at være tro mod Gud og mit land, at være hjælpsom mod alle og at holde spejderloven.

Motto

Det internationale motto: Vær beredt.
KFUK-spejdernes motto: Værn og tjen.

Ovenstående er uddrag fra et informationsblad om KFUK, udgivet ca. 1968.

Villy Andersen

Socialdemokratisk Forening m.m.

Jeg flyttede til Viby i 1956, men der skulle gå 3 år, inden jeg blev medlem af Socialdemokratiet i Viby. Det blev et medlemskab, som fik ganske stor betydning for mit liv de næste 40 år.

Det startede med, at vi var en gruppe lidt ældre unge, der mødtes på Birkedalsvej nr. 11. På mødet blev vi enige om at genopstarte en DSU-afdeling i Viby. Initiativtageren var Ole Andersen, som var journalist på Demokraten. Han blev valgt til formand og blev senere afløst af Hans Nielsen.

Medlemsskabet blev en stor oplevelse for mig. Jeg havde med ét en masse venner, der kæmpede for den samme sag, og det var en stor overraskelse for mig at opleve den fantastiske aktivitet, der foregik.

Vi var over 800 medlemmer i partiforeningen og deriblandt en mindre gruppe erhvervsdrivende og butiksindehavere. Der var mange ildsjæle imellem, og en formand, Jørgen Hedegaard Sørensen, som var meget energisk og initiativrig.

I tilknytning til foreningen var der etableret en aktivgruppe med egen bestyrelse og generalforsamling. Gruppens hovedopgave var herved af nye medlemmer. Samtidig løste den en række praktiske opgaver og arrangerede mindre aktiviteter.

Man arrangerede på et tidspunkt en hvervingskampagne over 4 år, hvor der var udsat en bogpræmie hvert år til den person, der havde tegnet flest medlemmer. Jeg var så heldig at vinde alle 4 bøger - det højeste antal, jeg tegnede et efterår var 54 nye medlemmer.

Søren Foged gjorde som formand for gruppen en kæmpeindsats i mange år.

Et andet stort aktiv for foreningen var kvindeudvalget, hvis opgave det var at engagere kvinder i politik. De deltog aktivt i og arrangerede møder, fester og studiekredse.

AOF i Viby var også en socialdemokratisk ledet organisation, hvis opgave det var at drive aftenskole og aftenhøjskole. Der var i perioden flere hundrede elever tilknyttet disse tilbud. Jørgen Hedegaard Sørensen var formand indtil sæsonafslutningen i 1967, hvorefter jeg afløste ham. Jeg blev samtidig medlem af partiforeningens bestyrelse.

AOF var i 1964 fødselshjælper ved at igangsætte foredragsrækken "mange gode år," som henvendte sig til ældre borgere i kommunen. Ledelsen blev senere overtaget af Lizzie Houman Sørensen, som med hjælp fra kvindeudvalget arrangerede foredrag hver 14. dag på Viby Bibliotek i mange år.

I 1968 blev Jørgen Hedegaard Sørensen opstillet som folketingskandidat i Kjellerup-

kredsen, hvilket førte til et samarbejde med socialdemokraterne i Kragelund og Engesvang - med gensidige besøg.

Det foregik på det mere afslappede plan med fællesspisning og dans. Det var nogle nye og meget populære aktiviteter, som samtidig gav os kendskab til de problemer, man havde at slås med i landkommunerne.

Fællesorganisationen, der havde Walther Lund som formand, var et samarbejdsorgan for Arbejdsmændene og Rebslagernes Fagforening, Socialdemokratiet, AOF og DSU og Arbejdersamaritterne samt Arbejdernes Radio- og Fjernsynsforbund.

FO havde ansvaret for vores feriekoloni ved Saxild Strand. Derudover var Socialdemokraterne repræsenteret i boligforeningernes besty-

relse, Viby IF, Brugsen og pensionistforeningen. Vi havde medlemmer i alle menighedsrådene. Socialdemokraterne sad også med flertallet i Viby Sogneråd indtil 1966, hvor vi kom i mindretal. Det skyldtes efter min opfattelse, at SF stillede op for første gang. Det kom til at betyde, at de borgerlige fik flertallet. Andre mener, at det skyldtes det byggerod, der opstod ved renoveringen af bymidten og opførelsen af Viby Centret. Kombinationen af de 2 dele var i måske den rigtige årsag, men det får vi nok aldrig opklaret.

Det AOF-arrangement, jeg husker bedst, var afslutningen i 1969, hvor vi havde inviteret beboerne fra Høskov-kollegiet med til afslutningen på Hotel Merkur. Festen sluttede med dans, og de unge handicappede dansede med

Valgkampsaktiviteter på Viby Station omkring 1970.

deres medhjælpere siddende i deres kørestole, og det var helt tydeligt, at de morede sig kosteligt. Det var en uforglemmelig oplevelse. Året efter blev AOF Viby nedlagt som følge af kommunesammenlægningen.

Der var hele tiden gang i en eller anden aktivitet, og det kostede både tid og kræfter. I forbindelse med medlemsaktiviteter, medlemshvervning og valgkampe skulle der laves en del papirarbejde, meddelelser, blade til medlemmer, husstandsomdelinger m.m.

Det skulle skrives på maskine og duplikeres på en hånddrevet duplikator og så efterfølgende deles ud. Det kostede mange timers arbejde, men det blev gjort, og der var altid medlemmer, som var klar til at give en hånd med.

Belønningen viste sig, da vi ved kommune-

valget i 1970 fik en fremgang på 1700 stemmer i Viby.

Vedrørende kommunesammenlægningen var jeg modstander - det var min opfattelse, at Viby kommune, med små 25.000 indbyggere, sagtens kunne stå alene.

Som vi ser det i dag, er det vanskeligt at få øje på, hvilke fordele der har været ved at blive indlemmet i Århus.

Størstedelen af den aktivitet, som jeg har forsøgt at beskrive her, er væk, nærdemokratiet har lidt alvorlig skade, og det synes jeg er trist. Sorte skyer er på vej i form af en ny kommunalreform, hvilket igen vil gå ud over nærdemokratiet.

- hvor en tidlig version af Østjysk Musikforsyning deltog i arrangementerne.

Uddrag af protokollen for

Viby pensionistforening

- 4.52: Stiftelsesfest m. tale af Jens Juul. Kaffe for 1 kr. (foreningen betalte 80 øre).
- 6.52: Udflugt til Pinds Mølle. Foreningen gav øl og sodavand til medbragt mad. Bagefter en svingom til harmonikamusik, som foregik i et rasende hurtigt tempo. Hjem i øsende regnvejr, men en god dag med hyggeligt samvær.
- 9.52: Kontingentfordobling fra 2 til 4 kroner.
- 12.52: Efterårsfest med kaffe, oplæsning og dans til musikdirektør Christensens musik - både musik og sal gratis.
- 2.53: Arbejdernes Radioklub opførte "Bar-net" af Lech Fischer, og dilettanter fra Enigheden "Mads Røgters eventyr". Derefter blev der danset et par timer til dilettanternes orkester.
- 4.53: 35 års stiftelsesfest på Viby Hotel. 113 medlemmer gik til de smukt pyntede borde. Sognerådsformand Gunnar Clausen holdt en kort, men udmærket tale. Bødker Eriksen havde forfattet en sang, der gjorde megen lykke. Lærer Skov kom og læste nogle morsomme historier op for os, og Aksel Christensens orkester spillede gratis for os hele eftermiddagen. Kl. 18 sluttede festen og man sang til slut "Der er et yndigt land".
- 7.53: Udflugt til Solbjerg. 90 deltagere i 4 vogne. Opsamling ved Alderlyst, aldersrenteboligerne, købmændene Nielsen og Andersen, Rosenvangsallé, købmand Andersen, Kongsgaarden og købmand Kirkegaard. I Solbjerg spillede fruene Grosen og Knudsen til en lystig svingom.
- 10.53: Høstfest på Viby Hotel, hvor skoleinspektøren fortalte muntre historier.
- 11.53: Viby Sangkor holdt fest for de gamle, og "Bondefangerorkestret" optrådte med deres morsomme musikere.
- 7.54: Udflugt til Ny Mølle. C. Andersen var pålagt at finde på lidt morskab - det blev til kuglestød og ringspil.
- 9.54: Borgerforeningen opførte revy og komedie.
- 3.56: Viby socialdemokratiske Forening indbød til kaffe og filmen "Ditte Menneskebarn" på hotellet.
- 8.57: Høstfest med folketingsmand Peter Jørgensen som taler.
- 4.64: Stiftelsesfest. Lokale talere: Arne Petersen, J. Hedegaard Sørensen, Jørgen V. Christiansen, Karen Sonne, Richard Mortensen.
Lizzie Houmand underholdt ved kaffebordet med muntre historier.

Henning Bøtker m.fl.

FDF i Viby og dets orkester

Det var noget i retning af en sensation, da arkitekt Holge Tornøe i 1902, bistået af provst Ludvig Valentiner, stiftede det første uniformerede drengekors herhjemme.

Starten af korpset fandt sted på Frederiksberg i København, men FDF havde også bud til andre end Frederiksbergdrene. De sindige jyder var de sidste, der kom med, idet den første jyske FDF kreds blev startet i Ålborg i 1905, altså først 3 år efter begyndelsen på Frederiksberg.

Egentlig burde Århus som Jyllands hovedstad vel have været den første, der greb muligheden for at bane nye veje for arbejdet blandt drengene, men sådan skulle det ikke gå.

Allerede i 1903 havde man indenfor KFUMs bestyrelse i Århus drøftet muligheden for at oprette et FDF i Århus, men man var forsigtig, for bevægelsen var jo ny.

Men i 1907 indtraf den begivenhed, som påny skulle gøre spørgsmålet om oprettelse af et FDF brændende, idet Svendborg FDF kom på besøg i Århus.

Efter fynboernes vellykkede besøg nedsatte KFUM i Århus et udvalg, hvis medlemmer var kendte med FDF-bevægelsen, og i 1907 konstituerede dette udvalg sig som FDFs besty-

relse, men med nøje tilknytning til KFUM. Som formand valgtes arkitekt Johannes Frederiksen.

Fra hvidbluser til kredsfører

Folmer Prang, kredsleder i Viby i 1941, fortæller:

Jeg er en af de mange, hvis ungdom og opvækst er præget af et liv i FDF. - Jeg kom tidligt i forbundet, om det var det år, 6. kreds blev startet, 10 juni 1927, husker jeg ikke, men det var dér omkring.

I den første tid havde jeg ingen uniform, for jeg måtte først bevise for mine forældre, at jeg helt ville gå ind for FDF og 6. kreds.

Jeg fik dem overbevist, og jeg var stolt den dag, jeg for første gang kunne trække i min hvide bluse og stille op til marchtur.

Forøvrigt var samme bluse syet at noget meget groft stof, som ikke var behageligt at marchere i, og dertil meget sart - den blev da også skiftet ud med den mere praktiske og behagelige grå uniform, og benævnelsen hvidbluser blev udskiftet med navnet pilte.

En af de ting, der står klart i min erindring fra de første år, var den megen eksercits, vi havde. Kredsfører Lauersen og delingsfører Svendsen hersede meget med os. Vi havde megen respekt for vores ledere, og vi gjorde

meget for at lære alt om "rør" og "ret" og mange andre kommandoer .

Jeg erindrer også med glæde vore gymnastikaftener i Rosenvang skole. Det var en aften vi alle glædede os til, hvor skiftende ledere, bl.a. delingsfører Niels Chr. Hansen, hegledede os igennem hele vinteren, for at vi kunne blive dygtige til opvisningen for vores forældre.

Fra min væbner- og patruljeførertid mindes jeg også de herlige pinseture, bl.a. til Thorsager og Samsø.

På turene til Samsø var vi sammen med 1. kreds fra Århus, og havde dermed orkester på, og jeg var stolt som fanebærer.

I min opsummering af indtryk og oplevelser i min FDF-tid må jeg ikke glemme de store oplevelser, det var at være på sommerlejr på Bogensholm.

I min tid var forholdene jo noget mere primitivt, men vi var meget glade for at komme der - jeg husker helt klart, da jeg for første gang blev udtaget til vagthavende instruktør med de pligter, der var forbundet hermed.

En af de ting, jeg var meget imponeret over, var ikke den bemyndigelse, den vagthavende havde, men den respekt, der blev vist ham lige fra pilten til lejrchefen.

Tiden gik, og en dag stod vi pludselig uden delingsfører, og jeg blev som den ældste udnævnt til delingsfører, og ikke længe efter tog jeg endnu et spring og blev konstitueret som kredsfører - på det tidspunkt landets yngste.

Denne sidste periode var meget spændende, og jeg gjorde alt for at føre kredsene videre i den gode ånd, den var startet, selvfølgelig krydret med mine egne ideer; én ting syntes jeg dog var nødvendigt og klogt at beholde: DISCIPLIN.

En gammeldags pinsetur

Birger Johansen fortæller:

Min første pinsetur var til landsbyerne Malting, Beder og Ajstrup. Som den lille dreng jeg var, sjuskede jeg altid i bageste række med min nye ryksæk. Det var i 1945, og rygsækken var lavet af tjæreimprægneret papir, så jeg nærmest stank. Selv min medbragte, dejlige madpakke hjemmefra smagte af tjære.

Den første nat overnattede vi i Beder Præste-

Vandpjaskeri var fast rutine på alle lejre.

gårdslade efter en travetur, som jeg troede aldrig ville få en ende.

Næste morgen følte jeg mig dog frisk igen, og rygsækkens remme snærede slet ikke som dagen før - indtil glemte sager blev råbt op, og en fører stod og viftede med mit tonstunge kapoktæppe, der var syet sammen som sovepose.

2. pinsedag styrtregnede det, og rygsækken gik i total opløsning, så det var begrænset, hvor meget udrustning, jeg havde med hjem.

I årene derefter deltog jeg i alle pinseturene. Det var en pragtfuld fornemmelse at være med, når vi med orkesteret, trommer og fanen i spidsen marcherede ind i landsbyerne, hvor alle var ude for at tage imod os.

Ved middagstid blev vi fordelt til indkvartering mellem beboerne. Hvor mange drenge har prøvet det i dag? Det var altid det mest spændende. Var de flinke? Var de nærige? Eller "hellige", eller var det på en stor gård, hvor man kunne få en tur på hesten?

Bedst var indkvarteringen på gårdene, men da de lå længst væk, var det altid de største (førerne), der kom sådanne steder. Vi var dog et par stykker, der fandt ud af, at det også altid var godt at spise hos byens slagter...

Når vi mødtes igen, var det altid med det samme spørgsmål: "Hvad fik I at spise?"

Svaret var for 80 procents vedkommende: "Bøf og budding".

Efter en mindre koncert af orkestret og even-

Deltagere i det store "Monte Carlo" sæbekasseløb i 1962.

tuelt en fodboldkamp mod de lokale drenge, marcherede vi til næste by - dog med hvil undervejs.

Vi overnattede oftest i lader, på hø- og halmlofter, og når der blev blæst retræte, begyndte løjerne i halmen, for en flok raske drenge gik jo ikke til ro lige med det samme, selv om de var trætte.

Man kunne hoppe fra hanebjælken 4-5 meter ned uden at slå sig, men der forsvandt jo også nogle lygter og andre ellers rare sager.

I mørket kunne man også komme til at træde i en hønserede, eller ligge og se de fede rotter trave frem og tilbage i lysstripen i den åbne tagryg.

Alt på gården skulle også undersøges. Hvem turde ride på ornen - hvem turde starte traktoren osv.?

Så var der jo også dem - fortrinsvis fra orkesteret - der var blevet så populære blandt de lokale piger ved den sidste indkvartering, at de absolut skulle til bal om aftenen.

For drengene i orkesteret eller trommekorpset blev pinseturene belønningen for vinterens øveaftener, idet de her fik rig lejlighed til at vise, hvad de nu duede til.

På pinseturene blev vi også godt kendt med hinanden, og under strabadserne viste det kammeratskab sig, der gav et sammenhold og interesse for at fortsætte FDF ud over drengene, idet vi følte, at vi fik så meget i de år, at vi gerne ville give andre mulighed for at opleve det samme.

*FDF-
mønstring
januar 1957.*

FOTO: VIBY LOKAL-
HISTORISKE

Orkestret

Preben Rosendahl fortæller:

Ved kredsområdet den 11. oktober 1945 oplyste kredsfører I. Rasmussen, at bestyrelsen var gået med til oprettelsen af et orkester, og samme aften fik de drenge, som kunne tænke sig at lære at spille, et instrument udleveret. Det blev drengene pålagt at passe på instrumentet og prøve, om de kunne få det til at sige noget. Kunne de det, og samtidig få forældrenes tilladelse til at spille på det, skulle de møde til nærmere instruktion hos orkesterdirigent Kiilerich på Balagervej.

Det blev en spændende tid for de 8 drenge, som hver tirsdag aften mødtes i køkkenet hos hr. Kiilerich. Men det var også en stor økonomisk belastning for kredsens kasse.

Den 11. november 1958 holdt kredsens sin 18 års fødselsdag i "Bassesalen" i Haraldsgade. Her underholdt bl.a. orkesterdirigenten på sin harmonika, og ved aftenens afslutning modtog kredsføreren en pæn pengegave til orkestret.

Der blev i den kommende tid arbejdet hårdt med drengene for at få dem lært at spille. Jo før orkestret kunne spille, jo større chancer var der for at bestyrelsen kunne blive overbevist om, at pengene var givet godt ud. I dag ville man givetvis sige, at det var en utilgivelig pædagogisk bommert, som var under opsejling. Derfor er det måske i dag svært at få et stykke arbejde fra hånden, som man ikke i forvejen har sikret sig rigeligt med penge til at kunne fuldføre. Det lod sig dengang gøre, fordi idealismen eksisterede i dagligdagen.

Allerede den 20. december, godt 2 måneder efter starten, havde orkestret sin debut ved

julefesten. Anmeldelsen i "Århus 6" havde følgende ordlyd:

"Det gik udmærket, når man tager i betragtning, hvor kort tid de egentlig har spillet".

Anmelder var bladets redaktør, Ove Knudsen, som selv var udøvende musiker.

Orkestret var som en bænelorm i kredsens kasse, hvorfor man i februar 1946 afholdt en bortlodning, som dog ikke gav det forventede resultat.

Grovere midler måtte tages i brug. Kredsens ledere henvendte sig nu til bestyrelsen og fik tilladelse til at afholde en basar, i hvilken anledning man bad mødrene gå i gang med at fremstille gevinster.

Rosenvangskolens gymnastiksal var nu en kort tid rammen om sammenspillene. Det var store forhold for det lille orkester, som på daværende tidspunkt kunne mønstre 3 elever, 4 viderekomne samt 2 ledige horn og 2 ledige

trommer. Disse forhold blev dog hurtigt ændret, desværre kun lokalemæssigt, idet vi fik lov til at afholde vore koncerter i den gule fabriksbygning på Fredensvej 16, tilpas afsides, så naboerne ikke følte sig generede.

På grund af mange ledige instrumenter så ledelsen sig nødsaget til at opfordre drenge til at melde sig til orkestret. Grunden til det store forfald var, at dirigenten forlangte, at hans "dygtige" musikanter skulle øve sig hjemme og ikke til sammenspillene.

Kort tid efter kørte kredsfører E. Baltzer det svære skyts frem ved i månedsbladet at fortælle, hvad han mente om i de dovne elever i orkestret, og opfordrede samtidig forældrene til at tage pisken frem.

Tilsyneladende hjalp det, og i januar 1948 fik vi ny dirigent og eleverne kunne kassere de håndskrevne noder og kunne gå over til landsforbundets "Blæserskole". Dirigenten var Chr. Højrup Madsen, som i løbet af meget kort tid var i stand til at sende 6 drenge til et orkesterstævne.

Orkestret var nu i spidsen for kredsen på fastelavnsture, kredsture og pinseture.

Januar 1950 måtte orkestret flytte fra "studie et" på Fredensvej til snedkermester Pedersens værksted i Vermundsgade 9. Der var her en bedre akustik for orkestret, som nu undertiden havde 2 mand på nogle stemmer. Det blev gode tider, og vi kunne på kort tid tilegne os nye arrangementer. Vi fik også en ny dirigent. Det var Werner Parst, som kom fra 2. kreds i Århus. Han var overbevist om, at vi kunne spille meget bedre, end vi selv troede - det satte han sig for at bevise - og det lykkedes.

Orkestret blev under hans ledelse i stand til

at give koncerter, som var værd at høre, og byens borgere udtalte sig rosende om orkestret, når det marcherede gennem byen.

Efter sommerferien fik vi tildelt præstegårdssalen til sammenspil. Her blev bænkerne ryddet til side og spændende nye arbejder blev påbegyndt.

Nu manglede der heller ikke opfordringer til at spille. Bl.a. henvendte "Viby Mandskor" sig og bad os assistere ved en koncert i "Parken", og "Kongevejens Sammenslutning" bad os spille ved juletræet på pladsen ved Hotel Viby. Det hændte også, at vi stod tidligt op for at spille til sølvbryllup.

Efter at have været særdeles aktiv i mange år, begyndte der i 1960'erne at snige sig en ny ånd ind i kredsen og orkestret gik langsomt sin opløsning i møde. Den kedelige udvikling blev yderligere fremskyndet ved salg af de fleste af instrumenterne.

Henning Bøtker forsøgte i 1972 med nogle gamle drenge at genoplive orkestret, men efter 4 sæsoner med hyggelige øveaftener måtte forsøget indstilles.

Ovennævnte skildringer om FDF i Viby er udpluk fra et skrift, der blev udgivet i 1977 i anledning af kredsens 50 års jubilæum.

FDF 6. kreds i Viby 2004 består for øjeblikket af 25 ledere og ca. 35 børn og unge, som holder til i kredshuset "Damtoften", hvor de holder møde hver torsdag.

Der afholdes weekend- og lejrture, hvoraf mange primært henvender sig til børnene, men nogle er også rettet mod ledere, forældre og venner af kredsen.

Beretning fra Viby lokalhistoriske Samling 2003/2004

I dagene 23.-26. april afholdtes den i sidste års beretning varslede udstilling om FDB.

Det var en meget stor opgave at indsamle og kopiere de flere hundrede billeder, der blev sat op på udstillingen. I den forbindelse var arbejdsgruppen af "gamle" FDB-mennesker til stor hjælp med identifikation og praktisk arbejde ved opsætning og afvikling af udstillingen.

Efterfølgende er billedkopierne indsat i ringbind, og interesserede kan se dem i Samlingens åbningstid.

Nogle få dage før udstillingen fik Samlingens leder, min datter, Bente Klercke Rasmussen, konstateret brystkræft. Hendes sygdomsperiode og død har naturligvis influeret på arbejdet i Samlingen, men det er lykkedes at holde åbent alle mandage, ikke mindst takket være Gudrun Østbye, som har været til stor hjælp.

Bente har været leder af Viby lokalhistoriske Samling siden 1. januar 1997. Hun har passeret arbejdet ved siden af sit erhvervsarbejde, men har formået at få gang i registreringen, selv om PC problemer, som beskrevet i sidste års beretning, udstilling og sygdomsperiode i år har forsinket processen en del.

For øjeblikket arbejdes der på at finde en løsning, så arbejdet i Viby lokalhistoriske Samling kan fortsætte. Der er fortsat en pæn

interesse for Samlingens arkivalier og billeder, hvorfor det er nødvendigt, at disse registreres, så de hurtigt kan findes frem.

*Tove Glud Rasmussen
fungerende arkivleder og næst-
formand i Viby lokalhistoriske Forening*

Samlingen 2003 i tal:

Åbningstider: 2 timer om ugen.

Antal besøg: 85 og arkivernes dag ca. 50.

Registrerede

afleveringer: 31.

Herved indkom bl.a. 9 arkivalier og 241 billeder.

Samlingen 2002 i tal:

Åbningstider: 2 timer om ugen.

Antal besøg: 77.

Registrerede afleveringer: 33.

Herved indkom bl.a. 8 arkivalier og 156 billeder.

Viby lokalhistoriske Samling, Viby Bibliotek,
Skanderborgvej 170, 8260 Viby J.

Tlf. 89 40 95 65.

e-mail: vibylok@aakb.bib.dk

Åben:

Mandage kl. 15.30-17.30 (juli lukket).

Hjemmeside:

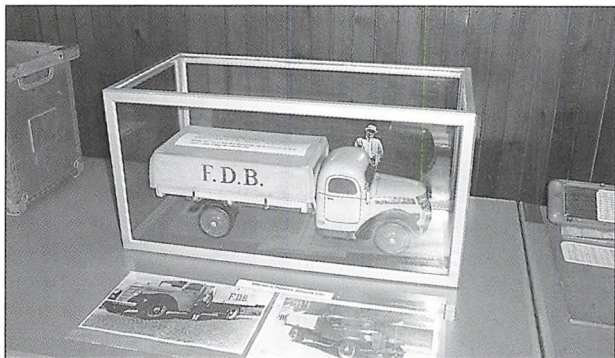
<http://www.lokalhistorieaarhus.dk/viby>

Beretning fra Viby lokalhistoriske Forening 2003/2004

Det har været et begivenhedsrigt år - mere begivenhedsrigt end vi bryder os om. I årets løb har vi mistet to af vore deltagere i bestyrelsesarbejdet og bestyrelsesmøderne.

Den 22. marts døde foreningens mangeårige suppleant Carl Bendixen pludseligt. Carls speciale var pakning af årbøgerne og sortering af dem, så de var lette at finde ved udleveringen til årets julemøde. I bestyrelsen lyttede vi altid interesseret til hans meninger og erindringer fra et langt liv i Viby. I sit sidste leveår nåede han at føre foreningens medlemmer rundt på en byvandring i hans barndoms kvarter.

Den 21. september døde lederen af Viby lokalhistoriske Samling, Bente Klercke Rasmussen, efter et halv års tiltagende kræft. Bente har deltaget i foreningens bestyrelsesmøder, har skrevet artikler til årbogen, holdt foredrag i foreningen og stået for vandring i egnen. Vi vil savne dem begge.

Bortfaldet af portostøtten til blade gav noget arbejde. Hidtil var støtten givet til Postvæsenet, som på den måde holdt portoen for blade kunstigt lav. Støtten blev fjernet, og portoen derfor forhøjet til markedspris. I stedet kunne foreningerne søge om direkte støtte hos Biblioteksstyrelsen, og det har vi gjort med held, så vi stadig er i stand til at udsende Nyheder til nogenlunde samme pris som før.

Vibybogen 2003 blev udleveret ved et yderst velbesøgt medlemsmøde den 26. november 2003, hvor Carsten Poulsen holdt et meget spændende foredrag om Marselisborg.

Efter nytår var det første medlemsmøde den 11. marts, hvor der var generalforsamling med genvalg for alle. Det blev besluttet at hæve kontingentet til 90 kr. Efter generalforsamlingen fortalte Henrik Fode om kommuner og kommunesammenlægninger for de omkring 50 fremmødte. Der var stof til eftertanke set i lyset af de kommende kommunesammenlægninger.

Årets største arrangement var udstillingen om FDB's fabrikker i dagene 23.-26. april. Fire tidligere FDB medarbejdere havde i samarbejde med Viby lokalhistoriske Samling og under dygtig ledelse af foreningens energiske næstformand, Tove Glud Rasmussen, fået lavet en absolut seværdig udstilling af billeder, historie og reklamemateriale om FDB's fabrikker i

Vognmand Rasmus Jensen kørte fast for FDB og havde derfor "FDB" malet på presenningen på sine lastbiler. I anledning af firmaets 25 års jubilæum i 1938 fik han foræret den viste træmodel af en "International". Rasmus Jensens søn, Børge Dalsgaard Jensen, havde skaffet lastbilen hjem fra familie på Bornholm til brug på udstillingen.

Viby. Besøgstallet på knap 400 i de fire dage, udstillingen var åben i bibliotekets sal, var efter bestyrelsens opfattelse også meget tilfredsstillende.

Onsdag den 26. maj fulgte vi op på udstillingen med en vandring dels inde i Købmandskolens bygninger, som er de gamle FDB produktionslokaler på Sønderhøj, dels ude imellem bygningerne, hvor arkitekten bag ændringerne af området fra produktion til undervisning og erhverv, Søren Haunstrup, viste rundt og fortalte. 38 af foreningens medlemmer deltog.

Efter sommerferien deltog den 25. august omkring 60 i en byvandring i den gamle del af Kongsvang, hvor Tove Glud Rasmussen var guide godt assisteret af Claus Ørnberg, som ejer Kongsvang Bogtrykkeri. Her blev vi som afslutning på turen budt inden for til en lille forfriskning. Ea Christensen, der er enke efter den tidligere ejer af bogtrykkeriet, fortalte om trykkeriets historie. Beboerne i området var via løbesedler blevet adviseret om byvandringen, så flere kom ud for at høre om deres eget hus.

Årets udstilling på sensommermarkedet på Rosenvangskolen den 18.-19. september handlede netop om Kongsvang. Udstillingen var godt besøgt, og der kom en del, der havde levet deres barndom og ungdom i området,

Kirsten Melsen, Aage Damgaard Andersen og Erik Sindberg under nedtagningen af udstillingen om FDB den 27. april.

og også unge mennesker, som nu bor i husene. De var meget interesserede i at se, hvordan området og deres hus havde set ud engang.

Det sidste møde, vi kan nå at omtale i denne årbog, blev holdt den 29. september, hvor omkring 30 af foreningens medlemmer hørte tidligere formand for Socialdemokratisk Forening i Viby, Jørgen Hedegaard Sørensen, fortælle om sin tid i foreningen igennem 60'erne og op til og med kommunesammenlægningen i 1970. Vi måtte sande, at tiden går hurtigere, end vi lige tænker over. Samfundet fungerede meget anderledes for 40 år siden.

I bestyrelsen er vi glade for den interesse, som foreningens medlemmer viser over for vore arrangementer. Vi håber, at det må fortsætte. Og så håber vi, at foreningens medlemmer giver udtryk for de ønsker, de måtte have om kommende aktiviteter, og fortæller os, om vi har ramt rigtigt med de møder og vandringer, vi arrangerer.

Ole Linå Jørgensen

Indholdsfortegnelse over tidligere årgange:

1990

- Thøger Rasmussen:* Lidt om Viby-forhold omkring 1906.
Bent Keblovski: Byggeforeningen "Fremtiden".
Bent Keblovski: Spredte træk fra Gl. Kongsvang.
Ejlif Salomonsen: Om familien Borchmann og gartnerierne på Lillevej.

1991

- Hanne Marie Rud:* Om kvindeegen og min oldemors erindringer.
Jens Juul: 50 år som beboer i Rosenvang.
Knud Juul: Erindringer fra min drengetid i Rosenvang.
Bjarne Merlitt: Fra hjulspor til villavej - om Vegavej.
Ejlif Salomonsen: Viby Telefoncentral og dens første abonnenter.
Bodil Elling: Litteratur om Viby.

1992

- Tove Glud Rasmussen:* Lærerinde Anna Sørensen.
Jens Juul: Man kan stadig finde bindingsværkshuse på Enghavevej.
Kathrine Jensen: Kathrine Jensen fortæller om sit liv i Viby.
Ejlif Salomonsen: En bondeslæggt i Viby.
Vagner Nielsen: Kirkevej i 1920'erne.
Bodil Elling: Litteratur om Viby (Lars Bjørnbak og kirken).

1993

- Aage Bruun Jespersen:* "Billeder" fra min barndom i Viby.
Tove Glud Rasmussen: Historien om et billede.
Jens Juul: Hvornår bliver vi gamle?
Carl Bendixen: "Fælleseje".
Carl Bendixen: Saga om et hus i "Fælleseje".

- Jytte Kristensen:* Et havehus på Junovej.
Ejlif Salomonsen: Flagallé på Kongevej.

1994

- Bernadette Keblovski:* Erindringer fra Kongsvang.
Tove Glud Rasmussen: Schar i Viby - Nordens første kvindehjem.
Vagner Nielsen: Barndomserindringer fra Viby.
Bente K. Rasmussen: 4000 læs sten.
Valdemar Petersen: Et kapitel otte hus.
Tove Glud Rasmussen: Gartner M. Jensen, Skovdal.

1995

- Erik Hall:* Besættelsestidens Viby.
Bjarne Merlitt: En husvags erindringer.
Richard Høeg: Alex og Richard - harmonikavirtuoser.
Henning Poulsen: Handelsliv på Kongevej.
Tove Glud Rasmussen: Viby Centret 25 år.
Christian Jensen: Landsbyen, der forsvandt.
Jens Juul/
Tove Glud Rasmussen: Viby Kommune.
Fra Viby Ugeavis: Det sidste sognerådsmøde.
Lillian Enemærke/
Per Yde Rasmussen: Loft, en gammel Vibyslægt.

1996

- Hanne Skærbæk:* Min barndom på Stenkildegaard.
Bjarne Merlitt: Statsbos boligblokke på Neptunvej.
Tove Glud Rasmussen: "Den røde skole".
Aksel Loft: Viby feriekolonis tilblivelse.
Jens Juul: Hotel Viby gennem 60 år.
Else Hørlyck: Pigeliv i 30'erne og 40'erne.
Ejlif Salomonsen: Træk af Viby Folkebiblioteks historie.
Bente K. Rasmussen: Viby Sogns lånebogssamling.

1997

- H. Chr. Johansen:* Chokoladedreng i Kinografen.
Tove Glud Rasmussen
m. fl.: I skole i Viby og Rosenvang i 30'erne.
Hans Skov,
Moesgård Museum: Nordby - en nedlagt kirkegård fra tidlig middelalder.
Tove Glud Rasmussen: Det talte man om i 1930'erne: Indlemmelse i Århus.
Kai Knudsen: Hvor blev brandsprøjten af?
Tove Glud Rasmussen: Edisonsvej - en gammel villavej.
N.Granild/H.Bjørnb.: Livsfangen på Vidtskue.
Billedserie: FDB i Viby.

1998

- Karl Bock:* En tur på Nordbyvej i 1928.
Ejner Madsen: En arbejdsplads i Kongsvang.
Fra arkivet: Nyt butikshus i "Stenkildeparken".
Ejgil Clausen: Fra mælkedreng til togfører.
Fra arkivet: Politiet spøger.
Tove Glud Rasmussen: Byvandring i Rosenvang og Kongsvang i 1927.
Line Sørensen: FDB's hør-eventyr i Viby.
Bodil Elling: Nybyggerliv i Præstevangen.
Bente K. Rasmussen: Musikpræsten i Viby - Jacob Steenberg.

1999

- Birgit Øskov:* Hørvarefabrikanten på Marselisborg.
Jørgen Bang Clausen: Bombenatten i Viby 3. august 1941.
Tove Glud Rasmussen: Den røde låge 100 år.
Bent Kéblouszki: Branden på rammefabrikken.
Bjarne Merlitt: Min barndoms Fredensvang.
Tove Glud Rasmussen: Weekendhytten Dakbjerg 50 år.

2000

- Knud Skøtt Knudsen:* Viby Lommetørklædefabrik og drengeår i Viby.

- Tove Glud Rasmussen:* Jazz Club Korovi
Verner Dalsgaard: Viby set gennem en fristil fra 1940'erne.
Preben Kierstejn: Drukneulykker i 1925 har præget generationer.
Ole Linå Jørgensen: Jernbanerne i Viby.

2001

- Børge Hede:* Viby Sygekasse.
Tove Glud Rasmussen: Rosenvang 100 år.
Avisartikel fra 1941: Børnedyrskue i Viby.
Tove Glud Rasmussen: Det var ikke sne.
Jens E. H. Petersen: "Bitten" - et havehus i Rosenvang.
Avisartikel fra 1942: Viby sogn fra 1842-1942.
Bente K. Rasmussen: En kirke bliver til.
Interview: Bagerens Inge.

2002

- Haakon Nederland:* Barndom i Viby.
Helge Gottlieb: Fra Viby Skole til Vestergårdsskolen.
Tove Glud Rasmussen: Spædbørnehjemmet Vibyhus.
Finn Zachariassen: En rædselsnat i Viby - okt. 1944.
Bente K. Rasmussen: Viby Elværk.

2003

- Svend Wiborg:* Uvelkommen i Viby.
Finn Zachariassen: 40 år med badeanstalt i Viby.
Jørgen Bang Clausen: Skolegang på Rosenvangskolen.
Ole Linå Jørgensen: FDBs fabrikker i Viby.
Aage Vuust Pedersen: FDBs Centralafdeling i Viby.
Avisartikel: Kvindehjemmet "Sichar" i flammer.
Jens Juul: Hovedvej 10 - Europavej 3.
Erik Hall: Husker du vor skoletid.

Indmeldelse til

Viby
lokālhistoriske
Forening

kan ske til:

Viby Bibliotek,

Skanderborgvej 170, 8260 Viby J.

eller e-mail:

toveglud@mail1.stofanet.dk

